

Nyhetsbrev fra finansrådene ved Norges delegasjon til EU

Økonominytt

Nr. 4 – Mai 2018

EUROGRUPPEN OG ECOFIN I APRIL	2
EUROGRUPPEN 27. APRIL	2
ECOFIN 27.-28. APRIL 2018.....	6
KOMMISSJONENS FORSLAG TIL EUS LANGTIDSBUDSJETT (MFF 2021-27).....	12
BUDSJETTETS UTGIFTSSIDE.....	13
BUDSJETTETS INNTEKTSSIDE.....	15
EUROPAKOMMISSJONENS VÅRPROGNOSE 2018	17
NÆRMERE OM ANSLAGENE	18
FINANSMARKEDSSAKER	27
REVISJON AV FJERDE HVITVASKINGSDIREKTIV.....	27
NYE KAPITALMARKEDSINITIATIVER.....	27
BILLIGERE EUROBTALINGER I HELE EU – ENDRINGER I EUROFORORDNINGEN	31
HØRING OM EUS RAMMEVERK FOR OFFENTLIG SELSKAPSRAPPORTERING	32
HØRING OM VEIKART FOR DEN NYE PROSPEKTFORORDNINGENS DELEGERTE REGELVERK	33
DISTRIBUSJONSSYSTEMER FOR DETALJHANDEL MED INVESTERINGSPRODUKTER	33
SKATTESAKER.....	34
KOMMISSJONEN FORESLÅR TILTAK MOT POSTKASSESELSKAPER	34
KORT OM SKATT	34

Får Finansminister og ECOFIN-formann Goranov (til venstre) tilsnakk av OECDs generalsekretær Gurria?
Foto: eu2018bg.bg.

Eurogruppen og ECOFIN i april

- Det ble lagt press på Hellas for å gjennomføre alle tiltakene i fjerde statusgjennomgang i god tid før Eurogruppens møte 21. juni, der blant annet gjeldslettetiltak og det fremtidige samarbeidet med Hellas skal avklares.
- Eurogruppen drøftet lønnsdynamikk som kanal for makroøkonomiske tilpasninger i en økonomisk og monetær union.
- ECOFIN fortsatte drøftingene om ferdigstilling av bankunionen og kapitalmarkedsunionen som forberedelse til Eurotoppmøtet i juni. Fortsatt betydelig uenighet om bankunionen.
- ECOFIN hadde en drøfting av tiltak for å øke konvergensen mellom og i medlemsland.
- ECOFIN diskuterte harmonisering av selskapsskatt og skattemessige utfordringer knyttet til digitalisering.

Kommende møter

*Bulgarias
formannskap
våren 2018*

Eurogruppen og ECOFIN:
24.-25. mai
21.-22. juni

**Det europeiske råd
og Eurotoppmøte:**
28.-29. juni

Eurogruppen 27. april

Temaene for møtet var Hellas' økonomiske tilpasningsprogram, bankunionen og lønnsdynamikk i en monetær union. Pressemeldinger mv. ligger på Eurogruppens [møteside](#).

Det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas

Eurogruppens arbeidsgruppe vedtok 2. mars at samtlige 110 reform- og budsjetttiltak i tredje statusgjennomgang var på plass slik at nasjonale godkjenningprosedyrer for utbetaling av nye lån kunne starte. ESM (euroområdetets krisefinansieringsmekanisme) foretok den første utbetalingen på 5,7 milliarder euro 28. mars. Den siste 1 milliard euro i den runden vil bli utbetalt når den greske regjeringen har avviklet restansene til innenlandske leverandører og elektroniske auksjoner av aktiva for å innløse misligholdte lån kan foregå uhindret i alle greske administrative regioner.

ESMs administrerende direktør Regling opplyste under pressekonferansen etter det uformelle møtet i Eurogruppen 27. april at utbetalingen ventes å kunne finne sted i første halvdel av juni i år.

Eurogruppen 27. april uttrykte igjen tilfredshet med utviklingen i Hellas. Landet oppfylte programavtalens krav til budsjettutvikling for andre år på rad ved at statsregnskapets primæroverskudd (overskudd uten rentebetalinger) var 4,2 pst. av BNP i 2017. Målet var 1,75 pst. Hellas skal holde et primæroverskuddet på 3,5 pst. av BNP i perioden 2018-22¹. Deretter er kravet et årlig overskudd på om lag 2 pst. av BNP.

Representantene for kreditorinstitusjonene (Kommissjonen, IMF, ECB og ESM) orienterte om utviklingen i arbeidet med den fjerde (og siste) statusgjennomgangen med 88 reformtiltak. Disse omfatter blant annet en oppjustering av grunnlaget for eiendomsskatt, en rekke privatiseringsprosjekter og utnevning av ledere i offentlig administrasjon basert på klare

¹ I den nylig fremlagt vårprognosen anslår Kommissjonen at målet nås også for 2018 og 2019 (3,7 pst. av BNP begge år)

kriterier. Greske myndigheter har gjort fremskritt, men en del følsomme tiltak gjenstår. Representantene for kreditorene vil dra til Aten igjen 14. mai. Siktemålet er å komme til enighet med greske myndigheter på teknisk nivå om samtlige gjenstående tiltak i fjerde statusgjennomgang innen Eurogruppens møte 24. mai.

Hellas' finansminister Tsakalotos presenterte regjeringens vekststrategi for årene fremover. Den sikter mot å styrke produktiviteten og landets langsiktige vekstpotensial samt forbedre investeringsklimaet. Strategien skal også fremme gresk eierskap til reformprosessen etter at det økonomiske tilpasningsprogrammet etter planen avsluttes i august i år. Vekststrategien ble godt mottatt av de øvrige finansministrene. Kommisjonen tilbød seg å bistå i ferdigstillingen av den for å gjøre innholdet mer presist og bidra til økt tillit. Under pressekonferansen etter møtet uttrykte Eurogruppeformann Centeno med utgangspunkt i egne erfaringer (som portugisisk finansminister) at eierskap og tillit er helt sentralt for den pågående økonomiske oppgangen i Hellas.

Eurogruppen drøftet også oppfølgingen av Hellas etter programavslutningen i august for å støtte opp under fortsatte reformbestrebelse og sikre at landet også fremover skal få en positiv utvikling. IMF, ECB, ESM og en del nordlige EU-land ønsker å holde «stramme tøyler» etter at kriseprogrammet er avsluttet for ikke å risikere at Hellas reverserer arbeidsmarkeds- og velferdsreformer som sikter mot å styrke vekstpotensialet. Den greske regjeringen har bestemt avvist et forslag om en fleksibel trekktilgang på ESM for å opprettholde tilliten til økonomien. Men finansminister Tsakalotos er innforstått med at det blir en form for forsterket post-programovervåking i tråd med det Kommisjonen har gått inn for. ECBs styremedlem Coeure uttrykte at dess strammere post-program Hellas forplikter seg til og følger opp, dess bedre vil landet være rustet når det skal gjeninntre i kapitalmarkedet for fullt.

Hellas' finansminister Tsakalotos (i midten). Foto: eu2018bg.bg

Gjeldsproblemstillinger ble ikke drøftet denne gangen. Eurogruppens arbeidsgruppe fortsetter det tekniske arbeidet med en mekanisme som innebærer justering av profilen for tilbakebetaling av lån og lånerentene fra ESM dersom den aktuelle BNP-veksten avviker negativt eller positivt fra den som er lagt inn i analysene over bærekraftig gjeld (den såkalte «franske modellen»). Det er uenighet mellom Tyskland, Nederland og en del andre nordlige land på den ene siden og Frankrike, IMF mfl. på den andre siden i spørsmålet om gjeldslette kun skal gis dersom Hellas oppfylder reformforpliktelsene eller gis uten betingelser. En endelig avklaring av gjeldsspørsmålet vil uansett ikke finne sted før Hellas har gjennomført samtlige tiltak i fjerde statusgjennomgang.

Eurogruppen holdt fast ved at man i møtet 21. juni vil fatte endelige vedtak om fjerde statusgjennomgang, gjeldslettetiltak og det fremtidige samarbeidet med Hellas. Alle øvrige elementer er avhengig av statusgjennomgangen er godkjent av kreditorinstitusjonene i god tid før møtet. Kommissær Moscovici pekte på at ferdigstilling av alle elementene i juni krever at tempoet i arbeidet må økes. Administrerende direktør Regling så for seg at dersom fjerde statusgjennomgang ble godkjent, vil ESM bli bedt om å betale ut nye lån til Hellas. Det kan dreie seg om betydelige beløp for å gi Hellas en finanspolitisk buffer på linje med andre land som har gjennomført økonomiske tilpasningsprogram.

Kommentarer

IMFs styre vedtok 21. juli 2017 i prinsippet (Approval in Principle) en 1,6 milliarder euros programavtale (precautionary Stand-By Arrangement) med Hellas for 12-14 måneder. Prinsipptilslutningen innebærer deltakelse i Hellas-programmet, men utbetalinger av lån vil kun finne sted dersom Hellas faktisk gjennomfører avtalte tiltak og eurolandene gir troverdige løfter om tilstrekkelig gjeldslette. Deltakelse forutsetter også en vridning av budsjettet mot mer vekstvennlig og sosialt inkluderende politikk på sikt. IMF vil gjennomføre en analyse (på egne forutsetninger) av den greske gjeldens bærekraft før eventuell finansiell deltakelse er aktuell.

IMFs styre har gjort det klart at man må behandle spørsmålet om aktivering og tilhørende utbetaling under ovennevnte programavtale innen utløpet av mai. IMF trenger derfor en klargjøring om gjeldslette senest i Eurogruppens møte i slutten av mai.

Bankunionen – drøfting med lederne for den felles tilsynsmyndigheten (SSM) og den felles krisehåndteringsmyndigheten (SRM)

SRM-leder Elke König ankommer til Eurogruppe-møtet i Sofia. Foto: eu2018bg.bg

Lederen for SSM, Danièle Nouy, presenterte årsrapporten for banktilsynsvirksomhet i 2017. I tillegg orienterte hun og SRM-leder Elke König om den senere tidens utvikling innenfor sine respektive fagområder og om prioriteringene for 2018 og årene etter.

Eurogruppen så positivt på at banksektoren er blitt mer robust og risikoen fortsetter å falle. Det ble samtidig pekt på at bankenes balanser fortsatt bærer preg av arven etter finanskrisen. Det arbeides nå aktivt med å avvikle det betydelige omfanget av misligholdte lån og å hindre at tilsvarende situasjoner skal oppstå i fremtiden.

Det felles krisehåndteringsfondet (SRF), som gradvis fylles opp til 1 pst. av garanterte innskudd (om lag 55 milliarder euro) innen 2024, utgjorde 17 milliarder euro ved utgangen av 2017. Alle deltakerlandene har signert lånefasilitetsavtalen (LFA), som skal sikre at fondet har kapasitet til å oppfylle sin rolle mens det bygges opp. Dette skjer i form av individuelle kredittlinjer (kassakreditt) fra hvert enkelt deltakerland til vedkommende lands andel i SRF.

Tematisk diskusjon om lønnsdynamikk

Eurogruppen gjennomfører regelmessige diskusjoner av temaer som har felles betydning for økonomisk vekst og sysselsetting. Formålet er å lære av hverandres erfaringer og søke å utvikle beste praksis.

Temaet denne gangen var lønnsdynamikk som kanal for makroøkonomiske tilpasninger i en økonomisk og monetær union.

Som innledning til diskusjonen holdt professor Tito Boeri ved INPS (Det italienske instituttet for sosialforsikring) en [presentasjon](#) om temaet. Han hadde tre forklaringer på den lave lønnsveksten: 1) Den lange og dype økonomiske nedturen fra 2008 har skapt en ny type slakk i arbeidsmarkedet med et betydelig innslag av undersysselsatte, «falske selvstendig næringsdrivende» og ledige som ikke aktivt søker arbeid (discouraged workers), 2) arbeidstakere har fått økt risikoaversjon og søker derfor sikrere, men dårlige betalte jobber og 3) arbeidsgiverne har fått større makt (monopsoni) som følge av mindre mobilitet blant arbeidere og samarbeid mellom bedrifter om ikke å konkurrere om arbeidskraften.

Blant Boeris konklusjoner kan nevnes at lovbestemt landsdekkende minimumslønn kan bidra til å øke arbeidernes forhandlingsposisjon. Samtidig kan slike ordninger redusere sysselsettingen, men kun dersom nivået på minimumslønnen ikke er på riktig nivå. Boeri mener at Storbritannia og Tyskland, som har innført relativt høy minimumslønn, synes å ha bidradd til lønnsvekst uten at dette har gått utover sysselsettingen. Han tar også til orde for tiltak som reduserer arbeidsgivernes forhandlingsposisjon, som å desentralisere lønnsfastsettelsen, øke arbeidskraftmobiliteten innenfor og mellom land og mulighet til å overføre sosialforsikringsrettigheter mellom land. Han avviser generelt at strukturreformer i arbeidsmarkedet, som redusert stillingsvern eller desentralisering av lønnsfastsettelsen, fører til lavere lønnsvekst.

I den påfølgende diskusjonen var det enighet om at lønn er en viktig variabel for makroøkonomiske tilpasninger i en monetær union. Det ble uttrykt bekymring for at den lave lønnsveksten har fortsatt så langt ut i det økonomiske oppsvinget. I land med store utenriksunderskudd og behov for å rebalansere lønnsnivået i krisens tidlige fase, har man nå sett lønnsoppsving. I land med permanente utenriksoverskudd er imidlertid lønnsveksten fortsatt svak. Samtidig ble det pekt på at lønnsfastsettelse har en sterk nasjonal dimensjon slik at rollen til arbeidslivets parter i lønnsfastsettelsen må anerkjennes fullt ut. Videre er lønnsutviklingen påvirket av globaliseringen og teknologisk utvikling. Det er imidlertid en rekke muligheter for å gjennomføre politikk som kan bidra til å bringe lønns- og produktivitetsutviklingen mer på linje. Dette gjelder blant annet reformer for å redusere oppsplitting av arbeidsmarkedene, fremme mobilitet og ta hensyn til teknologiske fremskritt og digitalisering av økonomien. Den langsiktige lønnsdynamikken kan bli påvirket av produktivitetsvennlige reformer, som blant annet tiltak for å sikre et dynamisk forretningsmiljø, investeringer i utdanning, opplæring og innovasjon.

Eurogruppen vil fortsette diskusjonen av arbeidsmarkedsproblemstillinger i juni i år.

ECOFIN 27.-28. april 2018

Uformelt ECOFIN drøftet det videre arbeidet med bankunionen og kapitalmarkedsunionen, økonomisk konvergens i og utenfor euroområdet samt harmonisering av selskapskatt og skattemessige utfordringer knyttet til digitalisering.

Pressemeldinger og bakgrunnsdokumenter finnes hos [det bulgarske formannskapet](#).

Veikart for ferdigstillelse av bankunionen

Diskusjonen tok utgangspunkt i tidligere drøftinger og det bulgarske formannskapets [temanotat](#). Det ble gjort små fremskritt i drøftingene under det uformelle ECOFIN-møtet. Det er fortsatt ikke enighet om hvilke risikoreduserende tiltak som er nødvendige for å ferdigstille bankunionen, særlig det felles banksikringsfondet EDIS. Det er fra før langt på vei enighet om at euroområdetets krisefinansieringsmekanisme (ESM) skal være offentlig sikkerhetsnett for bankenes felles krisehåndteringsfond (SRF). Det er imidlertid uenighet om utformingen, om nye mandater for ESM (evt. i form av et europeisk valutafond – EMF) og om institusjonen fortsatt skal være mellomstatlig eller innlemmes i EUs rammeverk.

De fleste medlemslandene er enige om foreslåtte indikatorer for risikoreduksjon mht. kapitalkrav, likviditet, gjeldsgrad, misligholdte lån og MREL (minstekrav til ansvarlig kapital og kvalifiserende gjeld). Det er imidlertid fortsatt betydelig uenighet om håndteringen av bankers eksponering overfor offentlig gjeld, insolvensregimer mv. Det er også uenighet om bruken av indikatorene. En del medlemsland mener at de kvantitative indikatorene skal måle fremgang i risikoreduksjon som direkte vil utløse politiske beslutninger om risikodeling. Et flertall er imidlertid klart imot en slik automatikk for politiske beslutninger og fremhevet at indikatorene kun skal være underlag for politisk beslutningstaking.

Tysklands finansminister Olav Scholz. Foto: eu2018bg.bg

I en felles pressekonferanse etter møtet uttrykte Tysklands finansminister Scholz og Frankrikes Le Maire at man i tiden fremover vil arbeide aktivt for å komme frem til en enighet om reformer under Eurotoppmøtet i juni. Selv om de to ministrene uttrykte optimisme mht. hva som kunne oppnås innen to måneder, er det en klar underliggende uenighet om

veien videre både for bankunionen og andre elementer i president Macrons (og Kommisjonens) ambisiøse reformplaner for ØMU. I Tyskland er det særlig stor skepsis til EDIS, ikke minst i lys av fortsatt stort omfang av misligholdte lån og svak banksektor i en rekke land.

Prioriteringene i arbeidet med kapitalmarkedsunionen

Kommisjonen la 8. mars frem en meddelelse om gjennomføring av kapitalmarkedsunionen innen utgangen av 2019. Der tas det til orde for at ferdigstillelsen av lovgivningsarbeidet må fremskyndes. Dette underbygges av at Storbritannia, som er EUs største finanssenter, vil tre ut av EU og det indre markedet. Kommisjonen har tidligere fremmet åtte lovforslag. Kun tre av disse er vedtatt av Rådet og Europaparlamentet. Samtidig med meddelelsen la Kommisjonen frem fire nye forslag. Videre varslet Kommisjonen at den frem mot mai i år vil presentere ytterligere tiltak.

Til det uformelle møtet i Sofia forelå det et [analysenotat](#) utarbeidet av tankesmien Bruegel og et [temanotat](#) fra det bulgarske formannskapet. Bruegels notat argumenter for at kapitalmarkedsunionen vil bidra til økt finansiell stabilitet og økonomisk vekst ved å redusere avhengigheten av den kriseutsatte banksektoren. Samtidig vil grensekryssende kapitalmarkedsintegrasjon kunne være et viktig supplement til finanspolitisk risikodeling.

Utviklingen i arbeidet med kapitalmarkedsunionen i Rådet og Europaparlamentet har imidlertid gått tregt til tross for at både ECOFIN selv og statslederne i Det europeiske råd ved en rekke anledninger har understreket viktigheten av denne.

Med kort tid til neste Europaparlamentsvalg mener Bruegel at betydelig fremdrift i arbeidet kun er mulig dersom det settes klare prioriteringer. Bruegel tilrår følgende prioriteringer:

- 1) Styrking og utvidelse av ESMA (EUs verdipapirtilsyn) ettersom tiltaket a) er relativt lett gjennomførbart, b) vil gi en institusjon ansvaret for å bringe arbeidet fremover og c) vil være en effektiv kontroll på potensialet for finansiell stabilitet og forretningsutfordringer som kan oppstå ved grensekryssende kapitalmarkedsintegrasjon.
- 2) Harmonisering av insolvensrammeverkene.
- 3) Pan-europeisk personlig pensjonsprodukt (PEPP).

En rekke ministre støttet å basere det videre arbeidet på de tre prioritetene. Noen kommenterte at det foreslåtte direktivet om å etablere et enkelt juridisk rammeverk for bedriftens insolvens er underlagt justisministrene, som har andre prioriteringer enn finansministrene. Visepresident Dombrovskis har foreslått at det holdes et felles møte mellom justis- og finansministrene for å søke fortgang i arbeidet.

Ikke uventet, ble det igjen uttrykt motstand mot Kommisjonens forslag om å styrke og utvide mandatene til ESMA, selv om diskusjonen denne gangen var mindre opphetet enn under ECOFINs første diskusjon av temaet i november 2017. Luxembourgs Gramenga opprettholdt imidlertid den skarpe tonen. Han fremførte blant annet at forslaget innebar mer tungvinte administrative prosedyrer og ville være kostbart for næringslivet.

Luxembourgs finansminister Pierre Gramegna. Foto: eu2018bg.bg

Konvergens i EU – innenfor og utenfor euroområdet

Diskusjonen om dette temaet tok utgangspunkt i et [analysenotat](#) fra tankesmien CEPS og et [temanotat](#) fra formannskapet.

De nye medlemmene fra Sentral- og Øst-Europa tar inn på EU-gjennomsnittet, målt ved BNI per innbygger. I euroområdet har de nordlige landene økt avstanden til landene i syd siden starten på finanskrisen. Denne tendensen til øst-vest-konvergens og nord-syd-divergens kan observeres ved en rekke indikatorer, som reallønn, investeringer og forbruk.

Det er ikke indikasjon på at medlemskap i euroområdet har hatt negativ virkning på konvergens. Det er faktisk slik at nye medlemsland f.o.m. 2004 som har innført euro, har vokst litt raskere enn det man kunne forvente med utgangspunkt i deres BNI per innbygger i starten.

Ifølge Kommisjonens anslag ventes denne positive utviklingen å fortsette i de nye landene de nærmeste årene. Samtidig ser man tendenser til at nord-syd-konvergens har fått en ny start. CEPS rapport antyder også at manglende konvergens mellom nord og syd skyldes andre forhold enn euromedlemskapet.

Analysene gir ikke svar på om øst-vest-innhenting vil føre til full konvergens. Innhenting kan normalt basere seg på import av utenlandsk kapital og kunnskap i en lang periode, men etter hvert kreves mer innenlandsk innovasjon for å opprettholde den økonomiske veksten. En slik reorientering av vekstmodellen kan føre til større utfordringer for de nye medlemslandene.

Diskusjonen i ECOFIN-møtet dekket flere elementer av konvergens. Et budskap var at hoveddelen av arbeidet for å oppnå konvergens må gjennomføres av det enkelte medlemsland. Dette gjelder også arbeidet for sosial konvergens og reduksjon i inntektsulikhetene. Mange ministre understreket den store betydningen EUs samholdningspolitikk har for konvergens.

Visepresident Dombrovskis opplyste at Kommisjonen i forslaget til finansielle rammer (MFF) for 2021-27 vil fremme forslag om et reformstøtteprogram for samtlige medlemsland og en konvergensfasilitet for land som ønsker å bli euromedlemmer.

Selskapsskatt for det indre marked og skattemessige utfordringer ved digitalisering

På det uformelle ECOFIN-møtet diskuterte EUs finansministre reform av selskapsskatten i EU for bedret konkurransevne, økt forutberegnelighet og stabilt proveny til medlemslandene. Et temanotat fra det bulgarske formannskapet danner rammene for diskusjonen. I temanotatet argumenterer det bulgarske formannskapet for at EU-landene sammen bør «*formulate a tax policy that effectively responds to unfavourable external factors*». Det vises særlig til den amerikanske skattereformen som inneholder tiltak for å bedre amerikansk konkurransevne i tillegg til tiltak for å møte utfordringene knyttet til aggressiv skatteplanlegging. Fragmentert respons fra EU-landene vil neppe være vellykket i dagens globaliserte, digitaliserte og mobile forretningsklima, skriver formannskapet. Formannskapet anser at et felles grunnlag i selskapsskatten (CCTB) kan være en egnet felles respons. I første omgang skal provenyvirkningene for medlemslandene av forslaget om av CCTB anslås i løpet av 2018.

Skattekommisær Moscovici ankommer til dag 2 av det uformelle ECOFIN-møtet i Sofia.
Foto: eu2018bg.bg

Skattemessige utfordringer knyttet til digitalisering av økonomien er også behandlet i formannskapets temanotat. Kommisjonens to direktivforslag fra mars inneholder både omsetningsavgift som et kortsiktig midlertidig tiltak, og en langsiktig løsning innenfor selskapsskatten. Forslagene er til behandling i rådsarbeidsgruppene og temaet kan komme opp i møtet i Det Europeiske Råd (DER) i juni. Formannskapet er klar til å utarbeide et veikart for videre arbeid forslagene. Særlig ønsker formannskapet å fokusere på forholdet mellom innholdet i Kommisjonens direktivforslag og arbeidet som parallelt foregår i OECD.

OECDs generalsekretær Angel Gurría presenterte OECDs midlertidige rapport for EUs finansministre. Den midlertidige rapporten som ble lagt frem i mars 2018 konkluderte med at det foreløpig ikke er konsensus om hvilke endringer i skattereglene som bør gjøres som følge av digitalisering. OECD-landene vil imidlertid arbeide videre med et forslag til løsning som er varslet i 2020. I det uformelle ECOFIN-møtet uttalte Gurría at OECD likevel arbeidet for å legge frem forslaget allerede i 2019. Dette temaet er for viktig til å bli hastebehandlet, skal Gurría ha uttalt.

I ECOFIN-møtet var det flest medlemsland som uttalte seg negativt til en omsetningsavgift på digitale tjenester i EU (Danmark, Finland, Irland, Litauen, Luxembourg, Malta, Sverige og Storbritannia). Flere land skal ha uttalt at det ikke er behov for tiltak på EU-nivå dersom det foreligger en bredere internasjonal enighet allerede i 2019. Storbritannias finansminister Hammond skal ha uttalt at å følge OECD-sporet er den eneste mulige løsningen. Etter møtet skal også den nye tyske finansministeren Scholz ha uttrykt forbehold om å gå videre en omsetningsavgift i EU. Både Storbritannia og Tyskland var to av de opprinnelig fem landene som ba om at Kommisjonen la fram et forslag om en omsetningsavgift, og oppslutningen om forslaget må dermed anses som vesentlig svekket. Det skal være trusselen om reaksjoner fra USA som er årsaken til at de to landene har ombestemt seg. Frankrikes finansminister Le Maire stilte seg uforstående til at Storbritannia og Tyskland har endret oppfatning og anser fortsatt en omsetningsavgift som en passende midlertidig løsning på skattemessige utfordringer knyttet til digitalisering. Frankrike fikk støtte av Portugal, Polen, Spania og Slovakia.

Den franske finansministeren lurer på hvorfor Storbritannia har endret syn på omsetningsavgiften for digitale tjenester. Foto: eu2018bg.bg.

Oppdatering: I etterkant av det uformelle ECOFIN-møtet annonserte finansminister Román Escolano at Spania vil introdusere en midlertidig omsetningsavgift på visse digitale tjenester. Omsetningsavgiften vil tre i kraft innen utgangen av 2018 og virke frem til det er internasjonal konsensus om hvordan digitale aktiviteter skal beskattes. Detaljene i den spanske omsetningsavgiften er ikke klare, men avgiften skal utformes slik at den er i overensstemmelse med Kommisjonens forslag til omsetningsavgift fra mars 2018. Provenyet fra omsetningsavgiften, som er anslått til 600 mill. euro i 2018 og 1,5 mrd. euro i 2019, skal finansiere allerede annonserte pensjonsøkninger.

Bedre samarbeid mellom skattemyndigheter

EU's finansministre diskuterte også bedre administrativt samarbeid på skatteområdet med sikte på økt innkreving og redusert skattesvik i det indre marked. I et temanotat til det uformelle ECOFIN-møtet argumenterer det bulgarske formannskapet for ytterligere forbedringer i samarbeidet. Skattemyndighetene må få den kompetansen som er nødvendig for at medlemslandene kollektivt skal kunne utnytte potensialet som ligger i de store mengdene av informasjon som samles inn og utveksles mellom nasjonale skattemyndigheter. Som

eksempler nevnes felles revisjon med deltakere fra skattemyndigheter i flere medlemsland, mer systematisk interaksjon mellom skattemyndigheter, tollmyndigheter og andre myndighetsorganer, samt å forsterke Eurofisc-samarbeidet gjennom å formalisere og utvide samarbeidsområdene. Formannskapet argumenterer også for at det må sikres at skattemyndighetene har den nødvendige kapasiteten til å drive med og nyte godt av administrativt samarbeid. Dette krever både kvalifisert arbeidskraft og moderne IT-verktøy. I juni vil bedre administrativt samarbeid være tema på et møte for skattedirektører som arrangeres av Hellas og Kommisjonen.

Kommisjonens forslag til EUs langtidsbudsjett (MFF 2021-27)

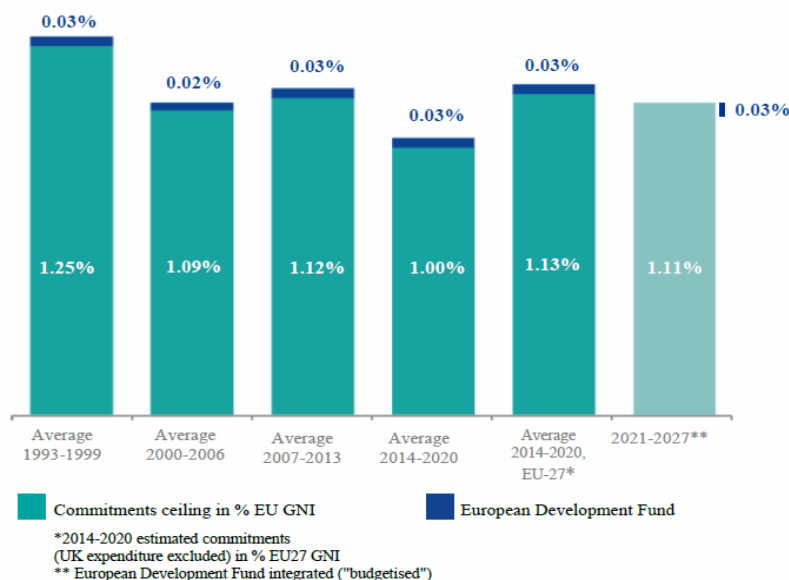
«Et moderne budsjett for en europeisk union som beskytter, styrker og forsvarer»

- Kommisjonen presenterte 2. mai forslaget til finansielle rammer (MFF) for 2021-27. Samlet utgjør forslaget 1 135 milliarder euro (2018-priser) i såkalte forpliktelsesbevilgninger (tilsagnsfullmakter) og 1 105 milliarder euro i betalingsforpliktelser for syvårsperioden. I løpende priser, som Kommisjonen har lagt mest vekt på i presentasjonen, er beløpene hhv. 1 279 og 1 246 milliarder euro. Dette svarer til hhv. 1,11 og 1,08 pst. av EU27s bruttonasjonalinntekt (BNI). Til sammenligning utgjorde MFF 2014-20 1,00 pst. av EU28s BNI i tilsagnsfullmakter og 0,95 pst. i betalingsforpliktelser.
- Se også Kommisjonens [pressemelding](#) og [bakgrunnsdokumenter](#). Ytterligere utdyping vil komme i regelverksforslag på det enkelte området 29. mai og første halvdel av juni.
- Kommisjonens forslag innebærer en markert dreining av prioriteringene – bort fra de to store budsjettområdene landbruk og samhørighet – og over til økt vekt på indre og ytre sikkerhet, migrasjon, utenrikspolitikk, miljø, tiltak for ungdom, FoU, digitalområdet, utdanning og andre tiltak for å øke konkurransekräften. På denne måten legges det vekt på områder hvor EUs budsjett kan skape en reell merverdi sammenlignet med nasjonale tiltak. Kommisjonen foreslår også et reformstøtteprogram for samtlige medlemsland og en konvergensfasilitet for land som ønsker å bli euromedlemmer.
- Budsjettforslaget skal bidra til å styrke integrering av miljø- og klimapolitikken i programmer og andre politikkområder. Det foreslås at andelen som skal brukes på klima skal økes fra dagens mål om 20 pst. til 25 pst. Klima skal være en integrert del av alle politikkområder, såkalt «mainstreaming».
- Kommisjonen foreslår å opprette en mekanisme som innebærer at EU kan holde tilbake, redusere eller begrense overføringer til medlemsland som ikke lever opp til rettsstatsprinsipper. EUs reaksjon skal være proporsjonal, dvs. at den skal stå i forhold til alvorlighetsgraden, arten og omfanget av medlemslandets brudd på rettsstatsprinsippene.
- Kommisjonen foreslår også endringer på inntektssiden ved å innføre tre nye inntektskilder. Disse nye inntektskildene kommer i tillegg til dagens inntektskilder og skal utgjøre 12 pst. av EU-budsjettet. Samtidig foreslår Kommisjonen å forenkle dagens merverdibaserte inntekter. Rabattene på innbetalinger fra en del store nettobidragstakere er foreslått faset ut over fem år fra 2021.
- Ved fremleggelsen av forslaget til MFF 2021-27 uttrykte kommisjonspresident Juncker blant annet at «*det nye budsjettet er en mulighet til å forme vår fremtid som en ny, ambisiøs union med 27 land som er knyttet til solidaritet ...*»
- Bortfallet av Storbritannia som en stor nettobidragstaker vil merkes. Nettobidragstakerne Nederland, Danmark, Sverige og Østerrike har uttalt seg negativt om Kommisjonens forslag – både når det gjelder budsjettets størrelse og bortfall av egne rabatter på innbetalingene. Tyskland har uttrykt vilje til å bidra til et sterkere EU under forutsetning av at alle land bærer en rettferdig del av byrdene. Europaparlamentet på sin side uttrykker at Kommisjonens budsjettforslag er for lite ambisiøst.
- EUs langtidsbudsjett vedtas med enstemmighet i Rådet etter samtykke fra Parlamentet.
- Norge deltar i dag i en rekke EU-programmer, særlig innenfor forskning, innovasjon og utdanning, samt i Schengen- og Dublin-relaterte utgifter og regionalpolitikken. På flere av disse områdene har Kommisjonen foreslått betydelige økninger i neste langtidsbudsjett, mens budsjettet til samhørighetspolitikken er redusert.

Budsjettets utgiftsside

Kommisjonen foreslår et langtidsbudsjett med tilsagnsfullmakter for perioden 2021-27 som svarer til 1,11 pst. av EU27s BNI. I motsetning til tidligere MFF-er er Det europeiske utviklingsfondet inkludert i neste periode. Dette utgjør 0,03 pst. av BNI. Korrigerer man for utviklingsfondet, er økningen som andel av BNI på 0,08 pst.

The size of the EU budget as a percentage of gross national income (GNI)

Kilde: Kommisjonen

Kommisjonen fremhever at budsjettforslaget er i samsvar med prioriteringene som EU-27-lederne vedtok i Bratislava i 2016 og i Roma-erklæringen av 25. mars 2017. Utgangspunkt for forslaget er at en euro brukt over EU-budsjettet må gi mer verdi for borgerne enn en euro brukt nasjonalt, dvs. at fellesskapet kun skal gjennomføre aktiviteter når dette kan gjøres mer effektivt enn på lokalt nivå. Kommisjonen trekker frem at den har foreslått et moderne, enkelt og fleksibelt langtidsbudsjett.

Budsjettet moderniseres ved at byråkrati for støttemottakere og forvaltning reduseres ytterligere, og en økt vekt på klare mål og resultater. Dette vil gjøre det lettere å overvåke og måle resultatene samt å foreta endringer dersom det skulle være nødvendig.

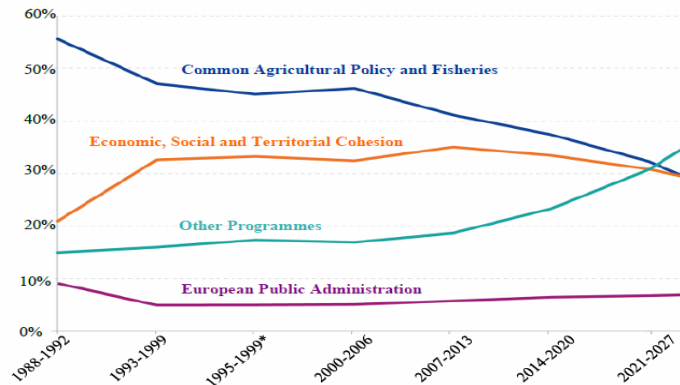
Budsjettet blir enklere ved at dets struktur vil være klarere og tettere forbundet med EUs prioriteringer. Kommisjonen vil redusere antallet programmet fra 58 til 37. Dette innebærer å samle finansieringskilder, som i dag er spredt over mange programmer og instrumenter (både innenfor og utenfor budsjettet), i nye integrerte programmer. Samtidig legges det opp til å samordne bruken av finansielle instrumenter radikalt, bl.a. gjennom InvestEU-fondet.

Kommisjonen foreslår virkemidler som vil gi en betydelig økning i langtidsbudsjettets fleksibilitet. Dette gjelder både innenfor og mellom programmer i samme budsjettområde (heading), mellom budsjettområder og mellom år. Det vil bli etablert en ny «EU-reserve», som finansieres fra det som blir til overs under taket for tilsagnsfullmaktene året før og fra beløp det er gitt tilsagn om, men som likevel ikke blir brukt. «EU-reserven» skal kunne brukes til å reagere på uforutsette begivenheter og nødssituasjoner på områder som sikkerhet og migrasjon. I tillegg ønsker Kommisjonen å øke rammen og bruksområdene for fleksibilitetsinstrumentene som kan brukes utover budsjettaket.

Innretningen av budsjettet

Den langsiktige tendensen med at landbruks- og fiskeripolitikken og samhørighetspolitikken får en mindre andel av totalbudsjettet, forsterkes i Kommissjonens forslag. Fra å utgjøre 73 pst. av samlet budsjett i inneværende periode, foreslår Kommissjonen i MFF 2021-27 at disse politikkområdene skal stå for i underkant av 60 pst. – med omtrent like stor andel til begge formål. Samhørighetspolitikken er foreslått redusert med om lag 7 pst. og landbruks- politikken med om lag 5 pst. fra inneværende MFF.

Evolution of main policy areas in the EU budget

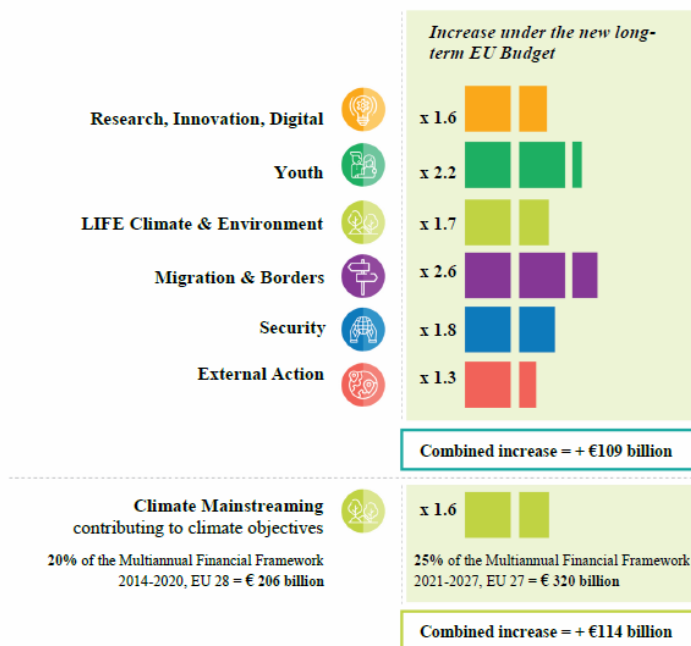

*Adjusted for 1995 enlargement

Kilde: Kommissjonen

Inndelingen av budsjettområdene er en del endret siden inneværende MFF. Det er derfor vanskelig å gjennomføre en fullstendig og konsistent sammenligning. I figuren nedenfor har Kommissjonen gjengitt økningene i de høyest prioriterte tiltakene fra MFF 2013-20 til forslaget til MFF 2021-27 med utgangspunkt i EU27 i begge perioder.

New and reinforced priorities for the Union at 27

Note: Compared to the Multiannual Financial Framework 2014-2020 at EU-27, including the European Development Fund (estimate)

Source: European Commission

Forslaget til finansiell ramme for 2021-27 i løpende priser:

MULTIANNUAL FINANCIAL FRAMEWORK (EU-27)

(EUR million - current prices)

Commitment appropriations	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2021-2027
1. Single Market, Innovation and Digital	25.421	25.890	26.722	26.604	27.000	27.703	28.030	187.370
2. Cohesion and Values	54.593	58.636	61.897	63.741	65.645	69.362	68.537	442.412
Of which: Economic, social and territorial cohesion	48.388	49.890	51.505	53.168	54.880	56.647	58.521	373.000
3. Natural Resources and Environment	53.403	53.667	53.974	54.165	54.363	54.570	54.778	378.920
Of which: Market related expenditure and direct payments	40.300	40.527	40.791	40.931	41.072	41.214	41.357	286.195
4. Migration and Border Management	3.264	4.567	4.873	5.233	5.421	5.678	5.866	34.902
5. Security and Defence	3.347	3.495	3.514	3.695	4.040	4.386	5.039	27.515
6. Neighbourhood and the World	15.669	16.054	16.563	17.219	18.047	19.096	20.355	123.002
7. European Public Administration	11.024	11.385	11.819	12.235	12.532	12.949	13.343	85.287
Of which: Administrative expenditure of the institutions	8.625	8.877	9.197	9.496	9.663	9.951	10.219	66.028
TOTAL COMMITMENT APPROPRIATIONS	166.721	173.694	179.363	182.892	187.047	193.743	195.947	1.279.408
as a percentage of GNI	1,12%	1,13%	1,13%	1,12%	1,11%	1,11%	1,09%	1,11%
TOTAL PAYMENT APPROPRIATIONS	159.359	163.969	177.350	180.897	184.515	188.205	191.969	1.246.263
as a percentage of GNI	1,07%	1,07%	1,12%	1,10%	1,09%	1,08%	1,07%	1,08%
Margin available	0,22%	0,22%	0,17%	0,19%	0,20%	0,21%	0,22%	0,21%
Own Resources ceiling as a percentage of GNI*	1,29%	1,29%	1,29%	1,29%	1,29%	1,29%	1,29%	1,29%

The percentages are without prejudice to the ceiling set out in the Own Resources Decision in force

OUTSIDE THE MFF CEILINGS								
Special Instruments:								
Emergency aid reserve	637	649	662	676	689	703	717	4.734
European Globalisation Adjustment Fund (EGF)	212	216	221	225	230	234	239	1.578
European Union Solidarity Fund (EUSF)	637	649	662	676	689	703	717	4.734
Flexibility instrument	1.061	1.082	1.104	1.126	1.149	1.172	1.195	7.889
European Investment Stabilisation Function*	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
European Peace Facility	800	1.050	1.300	1.550	1.800	2.000	2.000	10.500
TOTAL OUTSIDE THE MFF CEILINGS	3.347	3.648	3.950	4.253	4.557	4.812	4.868	29.434
TOTAL MFF + OUTSIDE THE MFF CEILINGS	170.068	177.341	183.313	187.145	191.604	198.555	200.816	1.308.843
as a percentage of GNI	1,14%	1,15%	1,16%	1,14%	1,13%	1,14%	1,11%	1,14%

* For the European Investment Stabilisation Function an interest rate subsidy will be provided through external assigned revenues equivalent to a share of monetary income. Current prices are calculated by applying annually a fixed deflator of 2% to the amounts in 2016 prices.

Kilde: Kommisjonen

Budsjettets inntektsside

I inneværende MFF-periode står et bidrag basert på det enkelte medlemslands brutto-nasjonalinntekt (BNI) for over 70 pst. av finansieringen av EU-budsjettet. De øvrige inntektene til EU-budsjettet er et bidrag basert på EUs felles grunnlag i merverdiavgiften, inntekt fra toll på import fra tredjeland samt enkelte andre inntekter av svært liten betydning (bl.a. bøter og sukkeravgift).

I Kommisjonens forslag til MFF 2021-27 videreføres i stor grad alle inntektskilder til EU-budsjettet, men med enkelte endringer som øker inntektene. Medlemslandenes kompensasjon for å innkreve toll ved EUs yttergrenser foreslås halvert til 10 pst. Dette begrunner Kommisjonen bl.a. med incentiver til mer effektiv kontroll og innkreving. Medlemslandenes bidrag basert på merverdiavgift foreslås forenklet. Medlemslandenes BNI-bidrag skal fortsatt være residualt bestemt for gitt utgiftsnivå. Etter forslaget vil BNI-bidraget fortsatt utgjøre den viktigste inntektskilden til EU-budsjettet, men den relative betydningen vil reduseres fordi Kommisjonens foreslår nye inntektskilder.

Kommisjonen foreslår tre nye inntektskilder som skal gå direkte inn på EUs budsjett. For det første foreslår Kommisjonen at 3 pst. av et felles konsolidert grunnlag i selskapsskatten (CCCTB) skal tilføres EUs budsjett. Dette forutsetter enighet om to direktivforslag som Kommisjonen fremmet i 2016. For det andre foreslår Kommisjonen at 20 pst. av medlemslandenes inntekter fra auksjon av klimakvoter (EU-ETS) skal inntektsføres på EU-budsjettet. Hvor store de årlige inntektene ev. blir, vil avhenge av utvikling i kvotepris og -mengde. For det tredje foreslår Kommisjonen et nytt bidrag fra medlemslandene som baseres på mengden plastemballasjeavfall som ikke er materialgjenvunnet. Avgiften, som er foreslått til 0,80 euro pr. kg, skal legges direkte på medlemslandene for å gi incentiv til nasjonale materialgjenvinningstiltak.

Komisjonens forslag MFF 2021-2027	Budsjettet gjennomsnittlig årlig inntekt 2021-27	Endring fra budsjettet for 2018
	mrđ. €	mrđ. €
Eksisterende inntekter til EU-budsjettet		
Toll ved EUs yttergrenser	26	3
BNI-bidrag	103	0
MVA-bidrag	25	8
Foreslåtte nye inntekter til EU-budsjettet		
CCCTB	12	12
ETS	3	3
Plast-bidrag	7	7
Andre inntekter	2	0
Totale inntekter til EUs budsjett	178	33

[Kilde: Kommissjonen](#)

Kommisjonen foreslår også at det etableres et prinsipp om at når felles EU-politikk direkte gir opphav til inntekter, skal disse inntektene tilfalle EUs budsjett. Videre foreslår Kommissjonen at alle rabatter og korreksjoner medlemsland har på bidrag til EU-budsjettet skal fjernes. Storbritannia fikk i 1984 en rabatt på sitt bidrag til EU-budsjettet. Etter dette har Østerrike, Tyskland, Nederland, Sverige og Danmark fått ulike rabatter, noe som har ført til et komplekst system. Kommissjonen anslår at rabattene til disse fem landene utgjør om lag 5 mrd. euro årlig (Storbritannias rabatt kommer i tillegg).

Taket for egne inntekter til EUs budsjett foreslås økt til 1,29 pst. av samlet BNI for betalingsbevilgninger og 1,35 pst. av samlet BNI for forpliktelser. Kommissjonen begrunner forslaget med at det europeiske utviklingsfondet (EDF) innlemmes i EUs budsjett. I inneværende MFF-periode er taket satt til 1,20 pst.

Reaksjoner

Europaparlamentet mener generelt at Kommissjonens forslag er for lite ambisiøst. Et flertall ønsker en utgiftsramme på 1,3 pst. av BNP. Forslagene på inntektssiden ble imidlertid hovedsakelig godt mottatt. Sosialdemokratene og De Grønne er imidlertid negative til at inntekter fra en skatt på digitale tjenester ikke er tatt med i forslaget. Budsjettkommisær Öttinger uttalte i Parlamentet at han i utgangspunktet er positiv til at en ev. slik skatt tas med. I lys av Rådets behandling av forslaget og den pågående prosessen i OECD mente han likevel at det ikke var forsvarlig å inkludere denne inntekten nå.

Den foreløpige drøftingen i *Rådet for allmenne saker* (GAC) 14. mai viste at det er stor uenighet om nivået på MFF 2021-27. Mens mange av netto bidragsyterne til budsjettet – Nederland, Sverige, Danmark, Finland og Østerrike – mente at budsjettet må holdes på dagens nivå på om lag 1 pst. av BNP, mente enkelte land at Kommissjonens ambisjonsnivå på 1,11 pst. av BNP var for lavt. Gjennomgående gikk nettomottakerne mot Kommissjonens forslag om reduksjon i landbrukspolitikken og samholdingspolitikken.

Forslaget om en ny mekanisme som koplei rettsstatsprinsipper til budsjett-overføringer, ble godt mottatt av mange medlemsland. Polen og Ungarn var mest kritiske.

Det var også uenighet om Kommissjonens forslag til nye inntekter (såkalte egne ressurser).

Europakommisjonens vårprognose 2018

Europakommisjonen la 3. mai frem nye anslag for de økonomiske utsiktene i EU for 2017-19. Anslagene er uendret fra (den ufullstendige) vinterprognosen, men mer optimistiske enn sist høst.

Euroområdet BNP-vekst var med 2,4 pst. i 2017 den sterkeste siden 2007. Veksten ventes å avta svakt til 2,3 pst. i år og 2,0 pst. neste år. EU28 anslås å ha samme utvikling. IMF er i siste World Economic Outlook marginalt mer optimistisk for 2018.

Privat konsum vil fortsatt være den viktigste vekstkomponenten i perioden. Som følge av solid vekst i investeringene bidrar disse nesten like mye til BNP-veksten. Utenrikshandelen bidro klart positivt til veksten i 2017. Dette bidraget ventes å avta i år og neste år. Også offentlig konsum bidrar positivt. Pengepolitikken vil fortsatt være klart ekspansiv selv om signalrentene ventes å øke gradvis i 2019. Finanspolitikken anslås å være svakt ekspansiv.

Risikoen i BNP-anslagene har økt og ligger i hovedsak på nedsiden som følge av at potensialet for sterkere innenlandsk vekst har avtatt og nedsiderisikoen knyttet til de globale utsiktene har økt betydelig på kort og mellomlang sikt.

I 2019 ventes det at arbeidsledigheten avtar til like under 8 pst. i euroområdet og til 6,7 pst. i EU28. I euroområdet vil i så fall bare 2007 og 2008 ha ligget lavere i dette århundret, mens EU28 vil komme ned på sitt laveste nivå etter årtusenskiftet. Det er betydelige forskjeller mellom land. Sysselsettingsveksten ventes å avta gradvis fra et meget høyt nivå.

Prisstigningen (KPI) i euroområdet ventes å ligge på 1½ pst. i 2017-19. Anslagene er basert på oljepriser (Brent) på 67,7 USD/fat i 2018 og 63,9 USD/fat i 2019.

Det offentlige budsjettunderskuddet i euroområdet anslås å avta ytterligere fra 1,5 pst. av BNP i 2016 til 0,9 pst. i 2017 og deretter gradvis til 0,6 pst. av BNP i 2019. Det aktivitets-korrigerede underskuddet øker gradvis fra 0,6 pst. til 1,1 pst. av BNP neste år. Den offentlige gjelden som andel av BNP, som nådde toppen i 2014 med 94 pst., ventes å avta gradvis til 84 pst. i 2019.

Ved fremleggelsen av prognosene trakk visepresident Dombrovskis frem at økt risiko gjør at man må bruke den solide vekstperioden til å gjøre økonomiene mer robuste. Dette innebærer å bygge finansielle buffere, reformere økonomiene for å fremme produktivitet og investeringer, samt gjøre vekstmodellen mer inkluderende. Dette betyr også å styrke grunnlaget for den økonomiske og monetære unionen. Kommisjonens vårprognose ligger [her](#).

Euroområdet. Anslag over økonomiske hovedstørrelser (mai 2018):

Prosentvis endring pr. år

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
BNP-vekst	1,3	2,1	1,8	2,4	2,3	2,0
Arbeidsledighet (pst. av arbeidsstyrken)	11,6	10,9	10,0	9,1	8,4	7,9
Inflasjon (harmonisert KPI)	0,4	0,0	0,2	1,5	1,5	1,6
Offentlig budsjettbalanse (pst. av BNP)	-2,5	-2,0	-1,5	-0,9	-0,7	-0,6
Memo: BNP-vekst EU28	1,8	2,3	1,9	2,4	2,3	2,0
BNP-vekst EU27	1,5	2,3	2,0	2,6	2,5	2,2
Global BNP-vekst	3,5	3,3	3,2	3,7	3,9	3,9

Kilde: Europakommisjonen

Nærmere om anslagene

Den økonomiske veksten i EU i 2017 var den sterke siden 2007. Kommisjonen antar at den svakere utviklingen i første kvartal i år (0,4 pst. både i EU28 og euroområdet) skyldes forbigående faktorer. Det fremføres at sunne grunnleggende trekk ved økonomien og fortsatt noe ledige ressurser, medfører at EU vil vokse sterkere enn trendveksten i hele anslagsperioden.

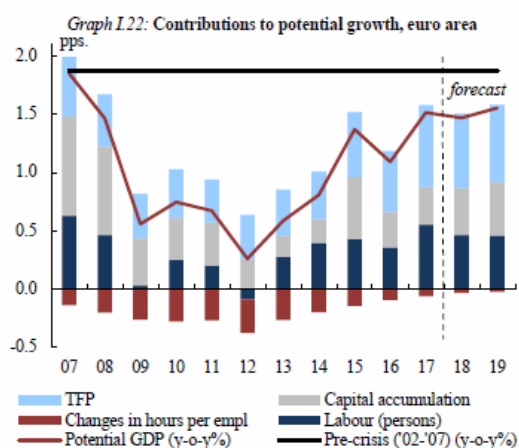
Den sterke utviklingen i EU skjer parallelt med en sterk vekst i verdensøkonomien. Veksten i globalt BNP utenom EU er ventet å øke fra 3,9 pst. i 2017 til 4,2 pst. i 2018 og 2019. En viktig årsak til dette er de (prosykliske) sterke finanspolitiske stimulansene i USA, som gir en klar økning i landets BNP-vekst. Den solide veksten er basert på en forutsetning om at handels-spenningene avtar og at proteksjonistiske tiltak kun vil omfatte noen få land og sektorer.

For euroområdet anslår Kommisjonen at BNP-veksten vil avta fra 2,4 pst. i 2017 til 2,3 pst. i år og 2,0 pst. i 2019. Dette er på linje med vinterprognosen fra februar, men 0,2 prosentpoeng over høstprognosen for alle tre årene. Kvartalsveksten ventes å ligge helt flat på 0,5 pst. til ut 2019. Det høyere vekstanslaget i år henger derfor sammen med et betydelig overheng som følge av den sterke veksten mot slutten av fjoråret.

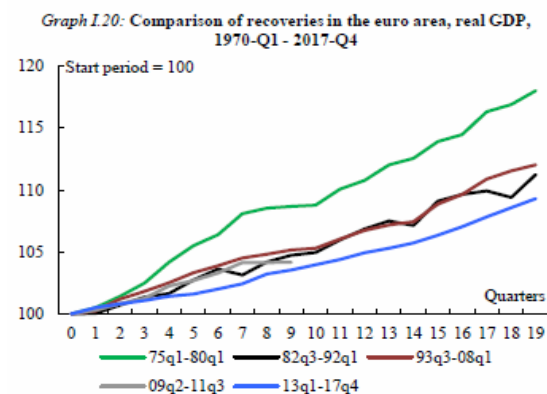
Kommisjonen viser til følgende mulige forklaringer på hvorfor euroområdet kan vokse over trend, anslått til 1,5 pst. per år, til tross for at tradisjonelle anslag over ledig produksjonskapasitet viser at denne forsvinner tidlig i 2018: 1) Slakk i arbeidsmarkedet målt ved ulke indikatorer, som ufrivillig deltid, arbeidsledige som ikke aktivt søker jobb mv., 2) produktiviteten kan ta seg raskere opp enn ventet, 3) fortsatt meget ekspansiv pengepolitikk selv med en ventet gradvis tilstramming, 4) fortsatt sterk vekst i verdenshandelen på kort sikt, 5) forventninger om bedre utsikter og 6) virkninger av nylig gjennomførte strukturreformer.

Til tross for betydelig økning de senere årene, ligger den potensielle vekstraten på om lag 1½ pst. i euroområdet fortsatt under nivået på 1,9 pst. før finanskrisen. Dette skyldes i hovedsak lavere bidrag fra kapitalakkumulering. Utviklingen er vist i figuren til venstre nedenfor.

Til tross for den sterkere veksten den senere tiden, er det pågående oppsvinget svakere enn tidligere oppgangskonjunkturer siden 1970-tallet, jf. figuren til høyre nedenfor. Hovedårsaken har vært den svake utviklingen i privat forbruk – i hovedsak som følge av høy gjeld i husholdningene.

Kilde: Europakommisjonen

Note: Recoveries according to decisions by the CEPR Business Cycle Dating Committee (data sources: AWM database and Eurostat).

Anslagene for BNP-veksten i EU28 er identisk med utviklingen i euroområdet. Som følge av brexit i løpet av anslagsperioden opererer Kommisjonen nå også med aggregatet EU27. I og med at Storbritannias vekst anslås å utvikle seg klart svakere enn gjennomsnittet i årene fremover, er EU27 det aggregatet som vokser rasket.

Europeisk økonomi har de siste årene hatt drahjelp fra meget ekspansiv pengepolitikk og lave oljepriser. Euroområdet vil også fremover få drahjelp fra den ekspansive pengepolitikken. Kommisjonen legger teknisk (markedsbasert) til grunn at dagens negative pengemarkedsrenter vil holde seg uendret i år før de tar seg opp til null i 2019. Obligasjonsrentene har tatt seg noe opp fra meget lave nivåer sist høst. Denne utviklingen ventes å fortsette i et svakt tempo. De kortsiktige realrentene ventes fortsatt å være klart negative til ut 2019, mens de langsiktige realrentene ventes å nærme seg null fra nedsiden mot slutten av 2019.

Samtidig ventes finanspolitikken, som var svakt kontraktiv i 2017, å være svakt ekspansiv både i år og neste år. Det vises til egen omtale av finanspolitikken.

Den økonomiske utviklingen i de største eurolandene er ulik. Tyskland ventes å vokse om lag på linje med gjennomsnittet for euroområdet. Frankrike, som lå klart under gjennomsnittet i 2017, ventes kun å ligge ¼ prosentpoeng under i år og neste år. Italia ventes (sammen med Storbritannia) å ha EUs svakeste vekst. De tidligere kriselandene Spania, Irland og Kypros ventes – sammen med en rekke mindre land – å ha vekstrater på godt over gjennomsnittet. I det gjenværende programlandet, Hellas, ventes veksten å ta seg opp fra 1,4 pst. i 2017 til 1,9 pst. i år og 2,3 pst. neste år. Blant de nordiske EU-landene er veksten sterk i Sverige og Finland.

Storbritannia, som i årene før folkeavstemningen om brexit hadde solid økonomisk vekst, er nå og ventes i årene fremover å være blant de aller svakest voksende økonomiene i Europa. BNP-veksten ventes å avta gradvis fra 1,8 pst. i 2017 til 1,5 pst. i år og 1,2 pst. i 2019. Dette er basert på en teknisk forutsetning om en relativt smidig overgang etter brexit ved at handelsforbindelsene mellom EU27 og Storbritannia forblir uendret i 2019.

En oversikt over [landvise anslag](#) over økonomiske hovedstørrelser er gjengitt nedenfor.

Privat forbruk vil på grunn av sin størrelse (55 pst. av BNP) fortsatt være motoren i oppgangen. Selv om den årlige veksten i forbruket har avtatt fra toppåret i 2016, utgjør bidraget i euroområdet årlig 0,9 prosentpoeng. Privat forbruk vil med en årlig vekst på 1,7 pst. ligge under BNP-veksten i perioden 2017-19.

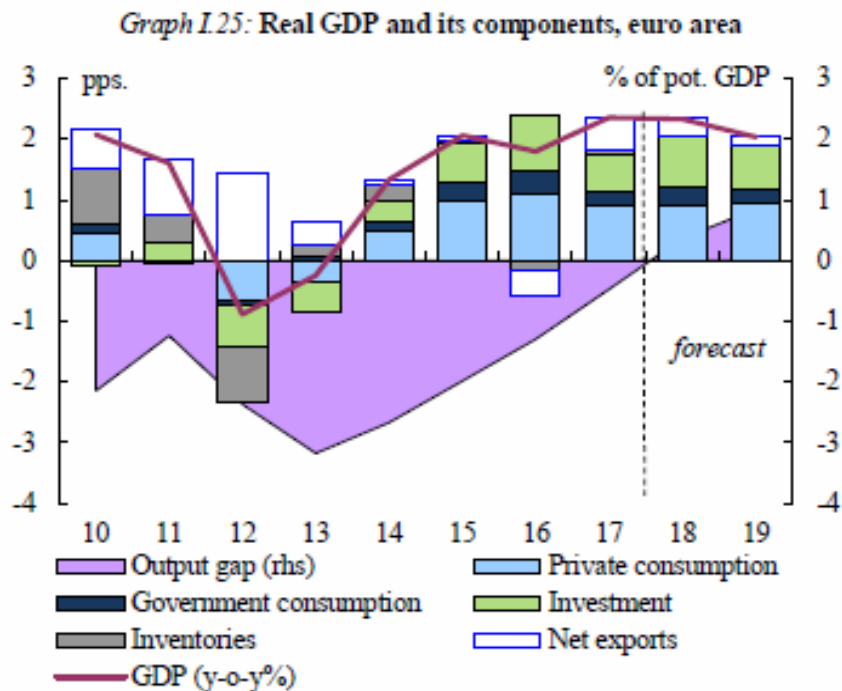
Veksten i *realinvesteringene* ventes å ta seg markert opp i 2018. Høy tillitt i næringslivet, velfylte ordrebøker og høy kapasitetsutnyttelse, samt bedre fortjenestemarginer og lave finansieringskostnader vil bidra til at investeringene vokser i samtlige EU-land. Juncker-kommisjonens investeringsplan vil fortsatt virke positivt på investeringene, og økte inntekter i husholdningene vil bidra til økt boligbygging. Veksten i investeringer i utstyr ventes derimot å avta neste år som følge av blant annet svakere utvikling i verdenshandelen og økende obligasjonsrenter.

Den sterkere utviklingen i realinvesteringene bidrar til å øke veksten i *arbeidsproduktiviteten* i euroområdet fra 0,4 pst. i 2016 via 0,8 pst. i fjor til anslått 1,0 pst. i 2018 og 2019. Dette er på linje med nivået for tiårsperioden 1999-2008. Produktivitsveksten i EU28 er ventet å øke til 1,1 pst.

Utenrikshandelen svingte fra å bidra negativt med 0,4 prosentpoeng til BNP-veksten i 2016 til positivt med 0,6 prosentpoeng i 2017 som følge av en kraftig vekst i eksporten og en viss nedgang i importveksten. Bidraget vil avta gradvis, men fortsatt være positivt i år og neste år.

Offentlig konsum bidrar positivt til BNP-veksten med ¼ prosentpoeng årlig.

Figuren nedenfor viser bidragene fra de ulike vekstkomponentene til samlet BNP-vekst i euroområdet i perioden 2010-19.

Kilde: Europakommisjonen

Kommisjonen peker på at det er vanskelig å anslå hvor man er i konjunktursyklusen. Indikatorer på gjenværende slakk tyder på fortsatt ledig kapasitet og rom for BNP-vekst over trend, mens andre faktorer tyder på økende tilbudsbegrensninger.

Kommisjonen vurderer at *nedsiderisikoen* i anslagene har økt betraktelig siden vinterprognosen. Potensialet for høyere BNP-vekst enn lagt til grunn er klart dempet som følge av den svake utviklingen i første kvartal i år. Kommisjonen føler seg ikke sikker på at dette kun skyldtes forbigående forhold. På den annen side kan den svake utviklingen i investeringene i første kvartal føre til et oppdemmet investeringsbehov fremover. I tillegg kan omleggingen til mer vekstvennlig politikk i mange land bidra til at investeringene holder seg bedre oppe neste år enn lagt til grunn i anslagene.

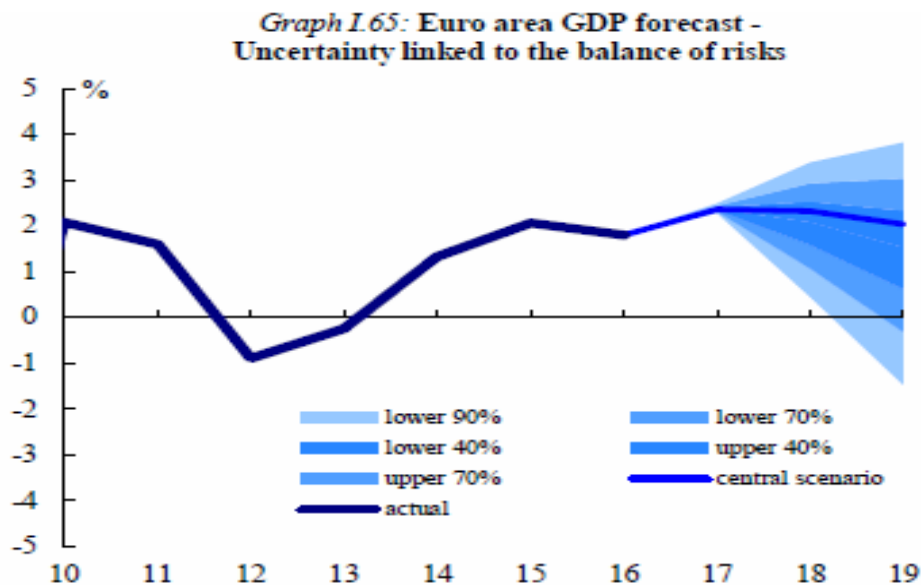
Brexit er en nedsiderisiko for utviklingen, særlig dersom forhandlingene om Storbritannias uttreden av EU i mars 2019 avviker vesentlig fra den tekniske forutsetningen om at handelsrelasjonene mellom EU27 og Storbritannia i 2019 blir som før.

Risikoen for den globale økonomiske utviklingen har økt markert. Dette skyldes i hovedsak finansiell sårbarhet og usikkerhet knyttet til USAs finanspolitikk og handelspolitikk. Åpne økonomier, som i Europa, er særlig sårbare for endringer i slik politikk. Den meget ekspansive finanspolitikken kan føre til økt inflasjon og raskere tilstramming av pengepolitikken.

Dette kan føre til økt risikoaversjon blant investorene verden over, som i sin tur kan få betydelige negative smittevirkninger på kapitalbevegelser, ustabilitet i finansmarkedene og strammere lånebetingelser. De realøkonomiske konsekvenser for USA, Kina, EU og mange fremvoksende økonomier kan bli store. Særlig EU-land med høy privat og/eller offentlig gjeld vil være utsatt.

Den geopolitiske risikoen er i første rekke knyttet til utviklingen i Midtøsten og på Koreahalvøya..

Figuren nedenfor viser «usikkerhetsviften»

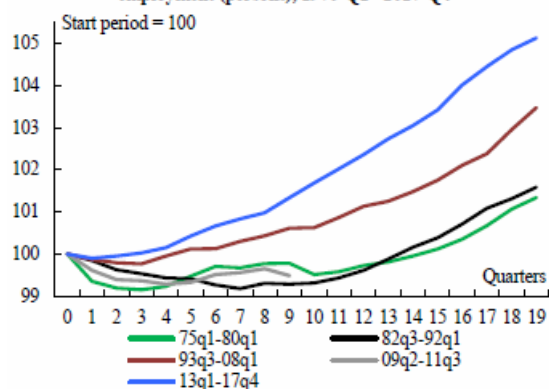
Kilde: Europakommisjonen

Utviklingen i arbeidsmarkedet er fortsatt solid. *Sysselsettingsveksten* i euroområdet var 1,6 pst. i 2017, som er den sterkeste veksten siden finanskrisen. I 4. kvartal i fjor var antallet sysselsatte personer det høyeste siden innføringen av euro i 1999. Målt ved antallet arbeidstimer var imidlertid nivået høyere i fire kvartaler i 2007-08.

Oppgangen de siste fem årene kan beskrives som «sysselsettingsrik», sammenlignet med tidligere oppsving. Se figuren til venstre nedenfor. En viktig grunn er strukturelle trekk ved økonomien, som skift i sysselsettingen fra kapitalintensive sektorer som industri til tjenesteytende næringer.

Siden 2008 har særlig sysselsettingen i aldersgruppen 55-74 år økt - med om lag 10 millioner personer. Også gruppen 50-54 år har bidratt positivt med 2-3 millioner. Samlet for ungdom (15-24 år) og gruppen 25-49 år ligger antallet sysselsatte fortsatt om lag 10 millioner under nivået ved starten av finanskrisen. For disse gruppene har sysselsettingen så vidt begynt å øke igjen de siste par årene. Se figuren til høyre nedenfor.

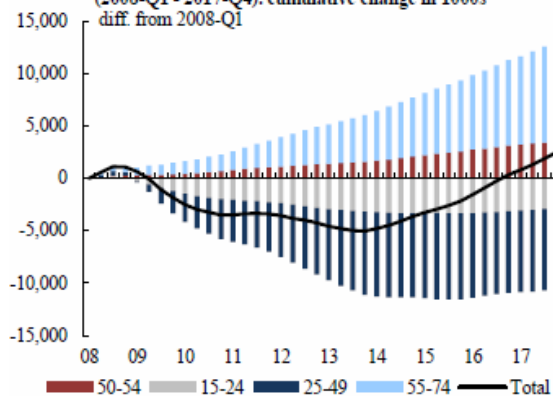
Graph I.37: Comparison of recoveries in the euro area, employment (persons), 1970-Q1 - 2017-Q4

Note: Recoveries according to decisions by the CEPR Business Cycle Dating Committee (data sources: AWM database and Eurostat).

Kilde: Kommissjonen

Graph I.38: Employment by age group, euro area (2008-Q1 - 2017-Q4), cumulative change in 1000s diff. from 2008-Q1

Note: four-quarter moving averages as compared to the base period 2008-Q1.

Selv om enkelte indikatorer tyder på fortsatt undersysselsetting (jf. omtale nedenfor), bidrar stramt arbeidsmarked i noen land og en viss økning i produktivitetsveksten til at sysselsettingsveksten ventes å avta til 1,3 pst. i 2018 og 1,1 pst. i 2019.

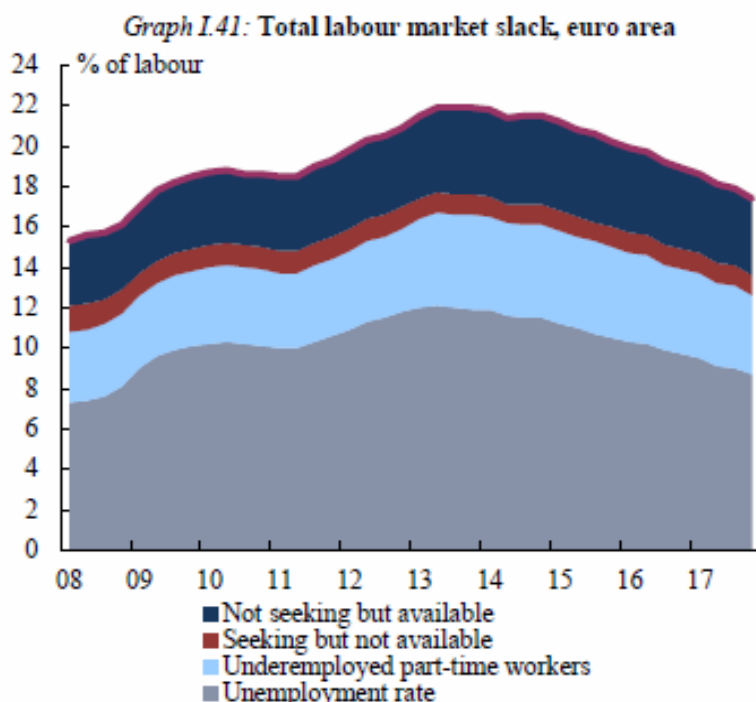
Sysselsettingen ventes å øke med 5,8 millioner personer i perioden 2017-19, Sysselsettingsveksten ventes å være sterkest i Malta og Luxembourg samt de tidligere og nåværende kriselandene Spania, Portugal, Kypros, Irland og Hellas. Kun Litauen ventes å ha negativ utvikling i perioden.

Sysselsettingsraten – sysselsatte som andel av befolkningen i arbeidsdyktig alder – er gradvis økende og ventes i 2019 å nå 62 pst. i både euroområdet og EU28 – opp fra om lag 60 pst. i 2016.

Arbeidsledigheten i euroområdet ventes å falle gradvis fra en topp i 2013 på 12 pst. via 10 pst. i 2016 til 7,9 pst. i 2019. I EU28 ventes ledigheten å falle gradvis fra 8,6 pst. i 2016 til 6,7 pst. i 2019. For euroområdet vil arbeidsledigheten i 2019 i så fall ligge godt under gjennomsnittet for det første tiåret etter årtusenskiftet. Bare 2007 og 2008 vil være lavere. For EU28 ventes ledigheten i 2019 å komme ned på det laveste nivået etter årtusenskiftet.

Arbeidsledigheten ventes å fortsette å falle i de aller fleste medlemslandene. Det viktigste unntaket er Storbritannia med en økning fra 4,4 pst. i 2017 og 2018 til 4,8 pst. i 2019 (tilbake til 2016-nivået). Ledigheten vil fortsatt være høy i Hellas og Spania med hhv. 18,4 og 13,8 pst. i 2019 til tross for markert nedgang de senere årene og i anslagsperioden (Hellas og Spania hadde hhv. 27,5 og 26 pst. i 2013). Med unntak av Italia ventes samtlige øvrige land å ha ledighetsrater på under 10 pst. i 2019. De fleste ligger under 7 pst. Aller lavest ligger Tsjekkia med 2½ og Tyskland med 3½ pst. i 2018 og 2019, mens også Nederland, Ungarn og Polen vil komme under 4 pst. i 2019.

Standardindikatorerne sysselsettingsvekst og arbeidsledighetsrate gir ikke hele bildet av arbeidsmarkedet ettersom disse begrepene kun omfatter personer som aktivt søker jobb (og er ledige eller tilgjengelige for jobb innen to uker). Utvidete definisjoner omfatter også personer i ufrivillig deltidsarbeid eller i midlertidige stillinger. Statistikk med utgangspunkt i det utvidete begrepet tyder på at det fortsatt er ledige ressurser i arbeidsmarkedet. Se figuren nedenfor.

Kilde: Kommisjonen

Videre er virkningene av arbeidsmarkedsreformer vanskelige å anslå. Disse kan bidra til at arbeidsledigheten kan falle til lavere nivåer enn tidligere uten at lønnsveksten tar seg opp (NAWRU). Kommisjonen har anslått at NAWRU i euroområdet har falt fra 9,5 pst. i 2009 til 8,4 pst. i 2017.

På den annen side har antallet ledige stillinger som andel av samlet sysselsetting nådd 2 pst. i euroområdet og EU, som er det høyeste nivået som noen gang er registrert. Dette har skjedd ved et høyere arbeidsledighetsnivå enn tidligere. og kan tyde på at en større andel av arbeidsstyrken i dag ikke har den kompetansen som trengs (økt skills mismatch).

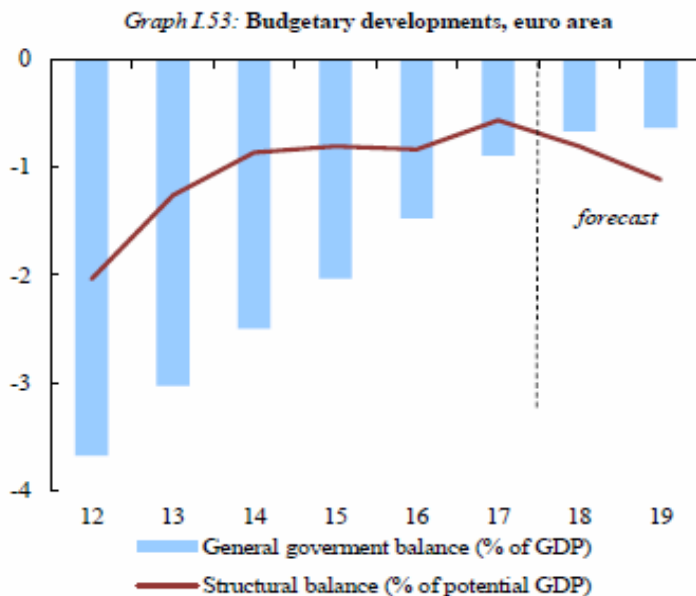
Prisstigningen (KPI) i euroområdet, som hadde svingt rundt null siden høsten 2014, tok seg opp mot slutten av 2016 og nådde en topp med 1,8 pst. i 1. kvartal i 2017. Etter å ha holdt seg på 1½ pst. de påfølgende kvartalene, falt prisstigningen til 1,3 pst. i 1. kvartal i år. Fremover ventes KPI å ta seg noe opp igjen slik at årsveksten blir 1,5 pst. i år og 1.6 pst. neste år. Anslaget er basert på en oljepris (Brent) på 67,7 USD/fat i år og 63,9 USD/fat i 2019. Den lave kjerneinflasjonen (KPI unntatt energi og ikke-bearbejdede landbruksvarer) kan delvis tilskrives den lave lønnsveksten. Både lønnsveksten og kjerneinflasjonen ventes å ta seg noe opp i tråd med at produksjonsgapet i økonomien reduseres og lukkes. Økt produktivitetsvekst vil bidra til at noe høyere lønnsvekst ikke vil føre til nevneverdig høyere prisstigning.

Det offentlige budsjettunderskuddet i euroområdet er betydelig redusert fra toppen i 2009 med 6,3 pst. av BNP til 1,5 pst. i 2016 og 0,9 pst. i 2017. Kommisjonen legger til grunn at underskuddet vil avta videre til 0,7 pst. av BNP i år og 0,6 pst. i 2019 (basert på en forutsetning om uendret politikk). Reduksjonen reflekterer i hovedsak høyere økonomisk vekst og historisk lave rentebetalinger på offentlig gjeld. Underskuddet i EU samlet, som ligger 0,1-0,2 prosentpoeng høyere, ventes å avta i omtrent samme takt som for euroområdet.

Etter flere år med betydelig budsjettkonsolidering var finanspolitikken i euroområdet samlet om lag nøytral i 2015 og 2016. I 2017 ble politikken svakt kontraktiv igjen. I 2018 og 2019 venter Kommisjonen at finanspolitikken vil være svakt ekspansiv. Denne utviklingen

reflekteres i at det strukturelle budsjettunderskuddet (korrigert for konjunkturutviklingen og tilfeldige forhold) i euroområdet ventes å øke fra 0,6 pst. av BNP i 2017 via 0,8 pst. i år til 1,1 pst. av BNP i 2019.

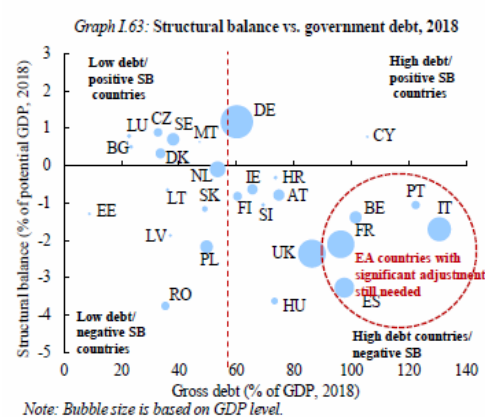
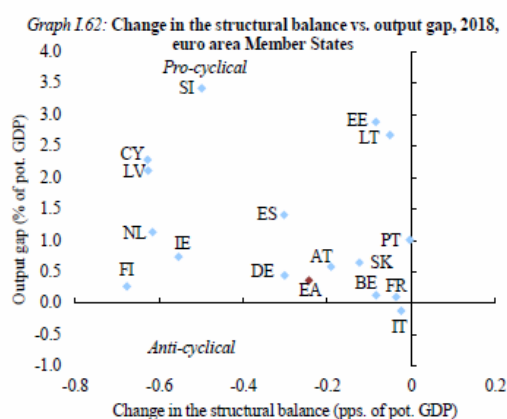
Utviklingen i budsjettunderskuddet og den strukturelle budsjettbalansen i euroområdet:

Kilde: Europakommisjonen

I 2018 ventes et flertall av eurolandene å ha ekspansiv finanspolitikk kombinert med et positivt produksjonsgap (ikke ledig kapasitet i økonomien). Blant de store landene gjelder dette Tyskland, Spania og Nederland, mens en tilnærmet nøytral finanspolitikk er anslått for Frankrike og Italia. Se figur til venstre nedenfor.

Fem euroland med høy offentlig gjeld som andel av BNP (Belgia, Frankrike, Italia, Portugal og Spania) er anslått å ha betydelig strukturelt budsjettunderskudd i 2018 og dermed også et betydelig justeringsbehov. Dette er vist i figuren til høyre nedenfor.

Kilde: Kommisjonen

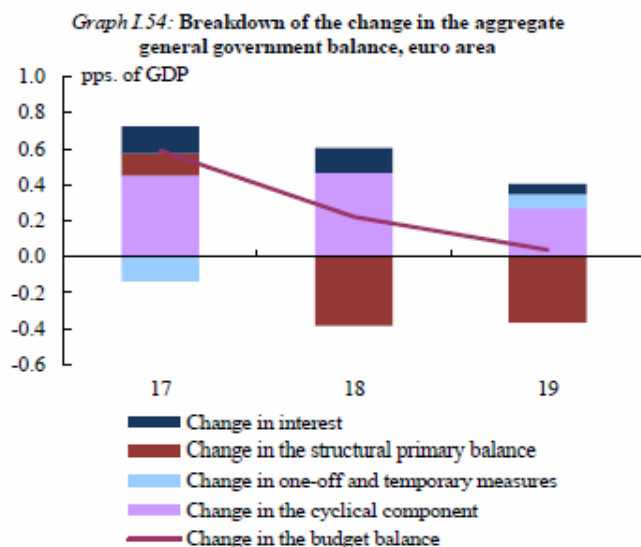
I 2017 hadde tolv EU-land overskudd i offentlige finanser, mens ett hadde balanse. Kun Spania hadde et underskudd som oversteg Stabilitets- og vekstpaktens terskelverdi på 3 pst. av BNP, mens Portugal tangerte denne (som følge av en betydelig utgift til bankredning).

Spania ventes å komme under terskelverdien fra 2018 i tråd med vedtaket iht. underskuddproseduren. I 2018 og 2019 ventes kun Romania, som vil ha et økende underskudd utover i perioden, å overskride terskelverdien.

Tyskland, Nederland, Sverige, Tsjekkia, Bulgaria, Luxembourg, Kypros, Litauen, Malta, Hellas, Slovenia og Kroatia anslås å ha budsjettoverskudd eller -balanse i hele perioden 2017-2019, mens Estland ventes å svinge over i pluss i 2019.

I euroområdet ventes *offentlige utgifter* som andel av BNP å falle fra 47,6 pst. av BNP i 2016 til anslått 46,1 pst. i 2019. Dette skyldes lavere renteutgifter og virkningene av automatiske stabilisatorer (lavere arbeidsledighetstrygd og annen sosial stønad) som følge av den økonomiske oppgangen. Offentlige investeringer som andel av BNP ventes imidlertid å øke forsiktig fra 2,6 pst. i 2017 til 2,7 pst. i 2019. Nivået vil fortsatt ligge godt under nivået på 3,2 pst. i perioden før finanskrisen (2000-07). Budsjettets inntektsside anslås å bli redusert fra 46,1 pst. av BNP i 2016 til 45,5 pst. i 2019.

Figuren nedenfor viser budsjettutviklingen i euroområdet brutt ned på ulike komponenter.

Kilde. Europakommisjonen

Den *offentlige gjelden* i euroområdet nådde toppen i 2014 med 94 pst. av BNP. Den gradvise reduksjonen de siste par årene ventes å fortsette slik at gjelden i 2019 anslås til 84 pst. av BNP. I EU28 har gjelden en tilsvarende utvikling på et nivå som er 5-6 prosentpoeng lavere.

I perioden 2017-19 ventes den offentlige gjelden å falle i samtlige medlemsland unntatt i Romania. Til tross for reduksjonen vil fire medlemsland fortsatt ha en statsgjeld på over 100 pst. av BNP i 2019. Hellas ligger øverst med 170 pst. (ned fra 180 pst. i 2016). Deretter følger Italia med 130 pst. etter en topp på 132 pst. av BNP i 2016-17, Portugal med 120 pst. av BNP (med en gjeld som avtar relativt raskt) og Belgia med 100 pst. av BNP. I tillegg ligger Spania, Frankrike og Kypros i intervallet 90-100 pst. av BNP.

I den andre enden ligger Estland, som sammen med syv andre land i Sentral- og Øst-Europa oppfyller Stabilitets- og vekstpaktens gjeldsgrense på maksimalt 60 pst. av BNP i hele perioden. Det samme gjelder Nederland, Danmark, Sverige, Luxembourg og Malta, mens Tyskland og Finland ventes å komme under i 2019. De øvrige 13 EU-landene har offentlig gjeld på over 60 pst. av BNP i hele anslagsperioden.

Tabellen nedenfor gjengir økonomiske hovedstørrelser på enkeltland og aggregert nivå.

Table 1
Overview - the spring 2018 forecast

	Real GDP			Inflation			Unemployment rate			Current account			Budget balance		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Belgium	1.7	1.8	1.7	2.2	1.6	1.6	7.1	6.4	6.0	0.6	0.5	0.6	-1.0	-1.1	-1.3
Germany	2.2	2.3	2.1	1.7	1.6	1.8	3.8	3.6	3.5	8.0	7.9	7.6	1.3	1.2	1.4
Estonia	4.9	3.7	2.8	3.7	2.9	2.5	5.8	6.0	6.3	2.9	3.0	2.9	-0.3	0.0	0.3
Ireland	7.8	5.7	4.1	0.3	0.8	1.1	6.7	5.4	4.9	12.5	11.9	11.5	-0.3	-0.2	-0.2
Greece	1.4	1.9	2.3	1.1	0.5	1.2	21.5	20.1	18.4	-0.9	-0.4	-0.5	0.8	0.4	0.2
Spain	3.1	2.9	2.4	2.0	1.4	1.4	17.2	15.3	13.8	1.8	1.5	1.6	-3.1	-2.6	-1.9
France	1.8	2.0	1.8	1.2	1.7	1.4	9.4	8.9	8.3	-3.0	-2.9	-2.7	-2.6	-2.3	-2.8
Italy	1.5	1.5	1.2	1.3	1.2	1.4	11.2	10.8	10.6	2.8	2.6	2.6	-2.3	-1.7	-1.7
Cyprus	3.9	3.6	3.3	0.7	0.7	1.2	11.1	9.0	7.1	-8.1	-9.0	-9.7	1.8	2.0	2.2
Latvia	4.5	3.3	3.3	2.9	2.7	2.6	8.7	8.2	7.6	-0.9	-2.9	-2.9	-0.5	-1.1	-1.2
Lithuania	3.8	3.1	2.7	3.7	2.7	2.3	7.1	6.8	6.7	-1.5	-2.3	-2.9	0.5	0.5	0.3
Luxembourg	2.3	3.7	3.5	2.1	1.5	1.7	5.6	5.3	5.2	2.7	3.0	2.8	1.5	0.9	0.7
Malta	6.6	5.8	5.1	1.3	1.6	1.8	4.0	4.0	4.0	12.6	11.5	11.3	3.9	1.1	1.3
Netherlands	3.2	3.0	2.6	1.3	1.6	2.2	4.9	3.8	3.5	10.1	9.8	9.5	1.1	0.7	0.9
Austria	2.9	2.8	2.2	2.2	2.1	1.9	5.5	5.2	5.0	2.3	2.5	2.8	-0.7	-0.5	-0.2
Portugal	2.7	2.3	2.0	1.6	1.2	1.6	9.0	7.7	6.8	0.5	0.6	0.6	-3.0	-0.9	-0.6
Slovenia	5.0	4.7	3.6	1.6	1.9	2.0	6.6	5.6	5.4	6.7	6.6	5.2	0.0	0.5	0.4
Slovakia	3.4	4.0	4.2	1.4	2.4	2.1	8.1	7.1	6.3	0.5	0.8	1.4	-1.0	-0.9	-0.3
Finland	2.6	2.5	2.3	0.8	1.4	1.7	8.6	8.4	8.3	0.7	1.0	1.4	-0.6	-0.7	-0.2
Euro area	2.4	2.3	2.0	1.5	1.5	1.6	9.1	8.4	7.9	3.5	3.4	3.4	-0.9	-0.7	-0.6
Bulgaria	3.6	3.8	3.7	1.2	1.8	1.8	6.2	5.5	5.3	3.0	1.4	0.8	0.9	0.6	0.6
Czech Republic	4.4	3.4	3.1	2.4	2.1	1.8	2.9	2.4	2.4	0.5	0.3	-0.3	1.6	1.4	0.8
Denmark	2.2	1.8	1.9	1.1	0.8	1.4	5.7	5.5	5.2	7.8	7.6	7.4	1.0	-0.1	0.0
Croatia	2.8	2.8	2.7	1.3	1.4	1.5	11.1	9.6	8.5	3.6	2.8	2.1	0.8	0.7	0.8
Hungary	4.0	4.0	3.2	2.4	2.3	3.0	4.2	3.7	3.6	2.9	1.2	0.9	-2.0	-2.4	-2.1
Poland	4.6	4.3	3.7	1.6	1.3	2.5	4.9	4.1	3.9	0.7	0.3	0.0	-1.7	-1.4	-1.4
Romania	6.9	4.5	3.9	1.1	4.2	3.4	4.9	4.5	4.4	-3.5	-3.6	-3.9	-2.9	-3.4	-3.8
Sweden	2.4	2.6	2.0	1.9	1.9	1.7	6.7	6.3	6.3	4.0	4.1	4.4	1.3	0.8	0.9
EU27	2.7	2.6	2.3	1.6	1.6	1.7	7.6	6.9	6.5	3.4	3.2	3.2	-0.8	-0.6	-0.6
United Kingdom	1.8	1.5	1.2	2.7	2.5	1.9	4.4	4.4	4.6	-4.1	-3.5	-3.0	-1.9	-1.9	-1.6
EU28	2.4	2.3	2.0	1.7	1.7	1.8	7.6	7.1	6.7	2.2	2.2	2.2	-1.0	-0.8	-0.8
USA	2.3	2.9	2.7	2.1	2.2	2.2	4.4	4.0	3.5	-2.4	-2.7	-2.9	-4.9	-5.3	-5.9
Japan	1.7	1.3	1.1	0.5	1.0	1.1	2.8	2.7	2.6	4.1	4.6	4.6	-3.8	-3.2	-2.7
China	6.9	6.6	6.3	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
World	3.7	3.9	3.9	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Kilde: Europakommisjonen

Finansmarkedssaker

Kommisjonen fremmet i mars og april en rekke forslag til nye regelverk, iverksatte høringer og offentliggjorde rapporter. I marsutgaven av Økonominytt omtalte vi forslag om endret virkedato for forsikringsdistribusjonsdirektivet, handlingsplan for bærekraftig finans, handlingsplan for FinTech og forslag om forordning om folkefinansiering samt Kommisjonens forslagspakke for å håndtere misligholdte lån.

I denne utgaven av Økonominytt omtales revisjonen av fjerde hvitvaskingsdirektiv, meddelelse om ferdigstilling av kapitalmarkedsunionen og tilhørende regelverksforslag samt forslag om å endre euroforordningen. Videre omtales en generell høring om rammeverket for offentlig selskapsrapportering og om det nærmere innholdet i den nye prospektforordningens delegert regelverk.

Revisjon av fjerde hvitvaskingsdirektiv

Rådet og Europaparlamentet kom 15. desember 2017 til enighet om innholdet i det reviderte hvitvaskingsdirektivet. De to institusjonenes utgangspunkt for forhandlingene – med Rådets særlige vekt på å bekjempe terrorfinansiering og Parlamentets særlige vekt på å bekjempe skattesvindler – har gjort forhandlingene vanskelige. Se nærmere omtale i [Økonominytt nr. 1-2018](#).

Europaparlamentet vedtok det reviderte direktivet 19. april med overveldende flertall og Rådet fattet endelig vedtak 14. mai. Pressemeldingen etter Rådets vedtaket og direktivteksten ligger [her](#).

Nå gjenstår offentliggjøring i Official Journal. Medlemslandene har 18 måneder på seg til å gjennomføre direktivet i nasjonal lovgivning.

Nye kapitalmarkedsinitiativer

Kommisjonen fremmet 12. mars en pakke med en [meddelelse om ferdigstilling av kapitalmarkedsunionen](#) i 2019 samt tre lovforslag om [obligasjoner med fortrinnsrett](#), [enklere grensekryssende distribusjon av investeringsfond](#) og [lovanvendelse for grensekryssende transaksjoner med fordringer og verdipapirer](#).

Meddelelse om ferdigstilling av kapitalmarkedsunionen i 2019

I meddelelsen tar Kommisjonen til orde for at ferdigstillingen av lovgivningsarbeidet må fremskyndes. Dette underbygges av at Storbritannia, som er EUs største finanssenter, vil tre ut av EU og det indre markedet. Behovet for ytterligere innsats for mer utviklede og integrerte kapitalmarkeder med bedre tilsyn er dermed nødvendig.

Formålet med kapitalmarkedsunionen, som er blant Juncker-kommisjonens høyeste prioriteringer, er å styrke EUs økonomi og fremme investeringer med sikte på jobbskaping. Dette skal skje ved at kapital mobiliseres og kanaliseres til alle bedrifter i EU, særlig til små og mellomstore (SMB-er) med behov for ressurser. Kapitalmarkedsunionen vil også bidra til at investorer får flere plasseringsmuligheter.

Kommisjonen har tidligere fremmet åtte lovforslag. Kun tre av disse er vedtatt av Rådet og Europaparlamentet. Sammen med meddelelsen la den frem tre nye regelverksforslag om: 1) europeiske obligasjoner med fortrinnsrett (OMF-er), 2) tilrettelegging for grensekryssende

distribusjon av investeringsfond og 3) tiltak for å styrke rettsikkerheten ved grense-kryssende transaksjoner med fordringer og verdipapirer.

Et fjerde forslag - en forordning om folkefinansiering – ble lagt frem 8. mars 2018, som del av en handlingsplan for FinTech (omtalt i [Økonominytt nr. 3/2018](#)).

Figuren nedenfor gir en oversikt over status for forslagene som hittil er fremmet. (Figuren omfatter også handlingsplaner og endring av delegert regelverk (justeringen av Solvens II), som ikke regnes med blant de åtte omtalt i selve meddelelsen.)

PROGRESS ON CMU				
MEASURE	DESCRIPTION	 European Commission	 European Parliament	 Council of the European Union
Rules for simple, transparent and standardised securitisation	<i>New rules that will broaden investment opportunities and boost lending to Europe's households and businesses. Adopted by the co-legislators in 2017.</i>	●	●	●
New Prospectus Regulation	<i>New rules that will facilitate access to financial markets for companies, particularly small and medium-sized enterprises. Adopted by the co-legislators in 2017.</i>	●	●	●
Review of European Venture Capital Fund Regulation (EuVECA) and European Social Entrepreneurship Funds Regulation (EuSEF)	<i>New rules to stimulate venture capital and social investments in the EU. Adopted by the co-legislators in 2017.</i>	●	●	●
Solvency II adjustments	<i>Rules to foster insurers' investments in infrastructure projects and corporate projects. Amendments on infrastructure investment entered into force in 2016. Amendments on infrastructure corporates entered into force in 2017.</i>	●	●	●
Legislative proposal on business insolvency	<i>The Commission presented a legislative proposal on preventive restructuring and second chance in November 2016. The proposal is currently under negotiation in the Council.</i>	●	●	●
Capital requirement adjustments (CRR)	<i>Rules to foster banks' infrastructure investment. Proposed by the Commission as part of the November 2016 banking package.</i>	●	●	●
Commission proposal for a Pan-European Personal Pension Product (PEPP)	<i>New rules will provide pension providers with the tools to offer a simple and innovative pan-European personal pension product. Commission presented the proposal in June 2017.</i>	●	●	●
Commission proposal for a review of the European Supervisory Authorities	<i>Reform of the EU's supervisory architecture for stronger and more integrated financial markets. Commission presented the proposal in September 2017.</i>	●	●	●
More proportionate and effective rules for investment firms	<i>The Commission presented a legislative proposal for a more targeted regime to reduce risks in investment firms' activities in December 2017.</i>	●	●	●
Commission Action Plan on sustainable finance	<i>EU strategy to encourage green and sustainable investments with regulatory measures. Presented in March 2018.</i>	●	-	-
Commission Action plan on financial technology (FinTech) and a legislative proposal for an EU framework on crowdfunding and peer-to-peer lending	<i>EU strategy to promote financial innovation while protecting consumers and investors. New EU rules to boost and facilitate cross-border activity in the crowdfunding sector. Presented in March 2018.</i>	●	●	●
NEW	European covered bonds	●	●	●
	Facilitate cross-border distribution of investment funds	●	●	●
	Clear rules on ownership of securities and claims	●	●	●

● Presented/agreed ● Agreement possible in 2018 if strong political commitment from all EU institutions

Kilde: Kommisjonen

Kommisjonen varsler at den senest i mai skal legge frem de resterende regelverksinitiativene som ble lansert i den opprinnelige handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen i september 2015 og midtveisvurderingen i juni 2017.

Kommisjonen uttrykker at den ikke alene kan reformere EUs kapitalmarkeder. Alle berørte parter på europeisk og nasjonalt nivå skal gjøre sin del. I meddelelsen oppfordrer Kommisjonen derfor Rådet og Europaparlamentet til å fremskynde arbeidet med utestående lovforslag, slik at disse kan ferdigstilles før valget til nytt Europaparlament våren 2019. Kommisjonen tilbyr seg å bistå i arbeidet med å ferdigstille regelverksprosessen.

Forslag til direktiv om obligasjoner med fortrinnsrett (OMF-er)

OMF-er er finansielle instrumenter som utstedes av bankene for å finansiere økonomien. De er støttet av en sikkerhetsmasse som investorene har fortrinnsrett i dersom utstederen skulle bli insolvent. Sikkerhetsmassen består vanligvis av særlig trygge eiendeler, som offentlige lån, utlån med pant i bolig eller annen fast eiendom. Investorene i obligasjoner med fortrinnsrett er vanligvis institusjonelle investorer, som banker, pensjonskasser, forsikringsselskaper eller kapitalforvaltere som søker lav risiko og langsiktige investeringer.

Verdensmarkedet for OMF-er er på 2 500 milliarder euro. EU står for 2 100 milliarder av dette. Internt i EU er det noen få store og velutviklede markeder: Tyskland og Danmark (begge 18 pst.), Frankrike (15 pst.), Spania (14 pst.) og Sverige (11 pst.) står for til sammen $\frac{3}{4}$ av EU-markedet.

OMF-ene viste seg å være en pålitelig og stabil finansieringskilde under finanskrisen da mange av de øvrige tørket inn.

Utstedelse av OMF-er i dag i hovedsak regulert på nasjonalt nivå. Det er således store variasjoner mellom medlemsstatene når det gjelder tilsyn, opplysningskrav og sammen-setningen av sikkerhetsmassen av eiendeler som støtter en obligasjon med fortrinnsrett.

På EU-nivå har OMF-ene som følge av lav risiko en fordelaktig behandling i kapitaldekningsforordningen (CRR). På grunn av betydelige variasjoner i definisjonen av OMF-er mellom medlemslandene gir imidlertid denne fordelaktige behandlingen til svært forskjellige produkter.

Kommisjonen fremmer derfor forslag om en harmonisering på EU-nivå for å sikre at OMF-ene er trygge, robuste og følger de samme reglene i hele EU. Formålet er å øke bruken av OMF-er som en stabil og kostnadseffektiv finansieringskilde for kredittinstitusjoner, særlig der markedene er mindre utviklede. Samtidig vil investorene få økt tilgang til trygge investeringsmuligheter. De foreslåtte reglene er basert på standarder for høy kvalitet og beste praksis. Konkret fremmer Kommisjonen forslag om et direktiv og en forordning.

Direktivet gir en felles definisjon av obligasjoner med fortrinnsrett, som vil gi et konsistent utgangspunkt for tilsynsarbeidet. Videre vil det definere strukturelle trekk ved instrumentet, som dobbel anvendelse (dual recourse), kvaliteten på aktivaene som understøtter OMF-er, likviditets- og transparenskrav mv. Forslaget omfatter også oppgaver og ansvar for tilsynet med OMF-er og fastsetter reglene for å bruke etiketten «Europeisk OMF».

Forordningsforslaget legger opp til å endre kapitaldekningsforordningen (CRR, hovedsakelig artikkel 129) for å styrke vilkårene for tildeling av fortrinnsretten ved å legge til ytterligere krav til sikkerhet. I tillegg foreslås det endringer i direktivet om kollektive investeringsfond (UCITS) og direktivet om krisehåndtering av banker (BRRD).

Kommisjonen anslår at forslaget vil gi samlede årlige besparelser for låntakere i EU i størrelsesorden 1,5-1,9 milliarder euro.

Forenklet grensekryssende distribusjon av kollektive investeringsfond

I EU kan investeringsfond være kategorisert som kollektive investeringsfond (UCITS) eller alternative investeringsfond (AIF).

Kollektive investeringsfond er investeringsprodukter opprettet med formål å samle investor-kapital og investere kapitalen kollektivt gjennom en portefølje av finansielle instrumenter som aksjer, obligasjoner og andre verdipapirer.

UCITS spiller en viktig rolle for å lette personlig sparing enten for store investeringer eller pensjonering. De er også viktige fordi de gjør institusjonell og personlig sparing tilgjengelig for selskaper og prosjekter som i sin tur bidrar til økonomiske vekst og jobbskaping.

EU-markedet for investeringsfond utgjør totalt 14 300 milliarder euro. Potensialet er imidlertid ikke utnyttet. Til tross for at forvaltere av slike fond har tilgang til hele EU-markedet gjennom EU-pass, er kun 37 pst. av UCITS og 3 pst. av alternative investeringsfond (AIF) registrert for salg i mer enn tre medlemsstater. Dette skyldes blant annet regulatoriske barrierer, som hindrer distribusjon av verdipapirfond over landegrensene.

Kommisjonens forslag, som består av en forordning og et direktiv, tar sikte på å fjerne disse hindrene for alle typer investeringsfond og harmonisere nasjonale regler. Dette vil gjøre grensekryssende distribusjon enklere, raskere og billigere. Økt transparens og konkurranse gir investorer flere alternativer og mer valuta for pengene samtidig som man sikrer et høyt nivå av investorbeskyttelse.

Utkastet til forordning forbedrer transparensen ved å utjevne ulikhetene i nasjonale markedsføringskrav og gebyrer (ved økt konsistens i måten disse fastsettes på). Det foreslås også å harmonisere prosessen og kravene til nasjonale myndigheter for godkjenning av markedsføringsmateriale. Forordningen legger videre opp til å styrke ESMAs overvåking av investeringsfondene.

I utkastet til direktiv foreslås endringer i UCITS- og AIF-direktivene for å harmonisere vilkårene, herunder terskler, for når investeringsfond kan trekke seg ut av et nasjonalt marked. Blant annet skal slik uttrekking ikke medføre kostnader eller gi dårligere beskyttelse for investorer. Videre åpner direktivet for at europeiske kapitalforvaltere kan teste ut potensielle profesjonelle investorers appetitt på nye investeringsstrategier gjennom før-markedsførings-aktiviteter.

De foreslåtte tiltakene ventes å gi kostnadsbesparelser på inntil 440 millioner euro for eksisterende grensekryssende distribusjon. Av enda større betydning er at den lettere grensekryssende distribusjonen ventes å akselerere veksten i det indre markedet for investeringsfond og øke konkurransen mellom kapitalforvaltere.

Lovanvendelse for grensekryssende transaksjoner med fordringer og verdipapirer

Handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen identifiserte forskjeller i den nasjonale behandlingen av tredjepartskrav som et hinder for grensekryssende investeringer.

Den foreslåtte forordningen vil bøte på dette ved å legge til rette for handel med fordringer over landegrensene. Det vil gjøre grensekryssende transaksjoner mindre risikofylte og øke grensekryssende investeringer samt gi tilgang til billigere kreditt og redusere systemisk risiko.

Overdragelse av krav innebærer at kreditor (overdrager) overfører retten til å innkreve en gjeld til en annen (rettighetshaver). Bedrifter benytter seg av dette systemet for å få likviditet og få tilgang til kreditt. For tiden eksisterer det juridisk usikkerhet om hvilken nasjonal lovgivning som gjelder når man skal bestemme hvem som eier krav etter at det er overført over landegrensene. Kommisjonens forslag til forordning presiserer hvilken lovgivning som skal anvendes ved tvister. Vanligvis vil dette være iht. lovgivningen i landet hvor overdrager har sitt faste opphold, uavhengig av hvilken medlemsstats domstol eller myndighet som etterforsker saken.

Det er foreslått å gjøre unntak fra den generelle regelen for 1) innskudd på konto i en kredittinstitusjon og 2) krav som er avledet av finansielle instrumenter, som derivater.

Forslaget til forordning er ledsaget av en [meddelelse](#) som presiserer Kommisjonens synspunkter på hvordan lovvalgsregler ved grensekryssende verdipapirtransaksjoner skal anvendes i direktivene om endelig avregning i betalingssystemer, om restrukturering og avvikling av kredittinstitusjoner og om finansiell sikkerhetsstillelse. De relevante artiklene i de tre direktivene har ulik ordlyd, men Kommisjonen mener at dette ikke innebærer forskjell i substans.

Billigere eurobetalinger i hele EU – endringer i euroforordningen

Kommisjonen fremmet 28. mars forslag om å endre euroforordningen (forordningen om betalinger i euro på tvers av landegrensene) for å gjøre det billigere å gjennomføre grensekryssende betalinger i euro i hele EU. De nye reglene vil omfatte bankoverføringer, uttak fra minibank i utlandet og kortbetaling utenlands. Pressemelding, forslaget til forordning mv. ligger [her](#)

Den opprinnelige euroforordningen ble vedtatt i 2001. Den fastsatte at gebyret for eurobetalinger mellom EUs medlemsland ikke kan være høyere enn gebyr for *eurobetalinger som foretas innenfor vedkommende medlemsstat*. For eurolandene betød dette at gebyrene ved betalinger falt markert til meget lave nivåer. For EU-land utenfor euroområdet har slike eurobetalinger forblitt kostbare. Dette har kunnet skje fordi eurobetalinger internt i eget land også er dyre. Kommisjonen nevner som eksempel at en betaling på 10 euro kan koste inntil 24 euro.

Tabellen nedenfor viser kostnadene ved en overføring i euro fra ikke-euroland til et annet EU-medlem (uavhengig av om mottakerlandet er euroland eller ikke).

Transfers in euro from non-euro area countries to another EU Member State
(transfers of EUR 10 to EUR 1000)

MEMBER STATE	MIN	MAX
Bulgaria	15.00	24.03
Croatia	4.05	10.80
Czech Republic	7.48	9.59
Denmark	2.69	6.72
Hungary	4.62	12.38
Poland	1.19	1.90
Romania	9.86	14.90
UK	4.55	11.37

Source: Deloitte study 2017 for the European Commission - Fees publicly communicated for top 3 to 7 banks in each Member State

Kommisjonen foreslår nå at en grensekryssende betaling i euro i hele EU ikke skal koste mer enn en tilsvarende innenlandsk betaling i nasjonal valuta. Dette vil føre til en markert nedgang i gebyrer for eurobetalinger også i resten av EU. Forslaget til forordning gjelder ikke betaling i andre EU-valutaer.

Det er høye gebyrer for eurobetalinger utenfor euroområdet både for betaling internt i ikke-euroland, mellom ikke-euroland, fra ikke-euroland til et euroland og fra euroland til ikke-euroland (der mottaker av euro betaler høye gebyrer). Kommisjonen mener at de høye gebyrene er et hinder for at det indre markedet skal fungere effektivt. Forslaget innebærer at forbrukere og næringsdrivende i ikke-euro-land kan dra nytte av det indre markedet på samme vilkår som i euroområdet.

Kommisjonens forslag skal også skape større åpenhet og konkurranse i forbindelse med valutaomregning når forbrukerne kjøper varer eller tjenester i en annen EU-valuta. I dag informeres kundene vanligvis ikke om alle kostnadene ved en valutaomregning før de foretar en betaling. Dette innebærer at kundene ikke vil kunne sammenligne kostnadene knyttet til de ulike omregningsalternativene. Dette gjelder ikke minst i forbindelse med såkalt dynamisk valutaomregning, der det legges til rette for at forbrukerne foretar betaling i utlandet i egen valuta. Kartlegging har avdekket at forbrukeren i de fleste tilfellene blir taperen ved at de gjerne styres i retning av å velge det mest kostbare alternativet. Forbrukerorganisasjoner har på denne bakgrunn tatt til orde for å forby dynamisk valutaomregning.

I Kommisjonens forslag stilles det krav om at forbrukerne skal informeres om alle kostnadene som er forbundet med en valutaomregning før de gjennomfører en slik betaling (f.eks. ved kortbruk i utlandet, uttak fra minibank eller betaling med kort på et salgssted eller online). Da vil forbrukerne kunne sammenligne kostnadene ved de ulike omregningsalternativene, og dermed kan de foreta opplyste valg.

Euroforordningen fra 2001 er innlemmet i EØS-avtalen. Kommisjonens nye forslag er også merket som EØS-relevant. Om forslaget vedtas og innarbeides i EØS-avtalen, kan det dermed føre til lavere gebyrer for norske eurobetalinger.

Høring om EUs rammeverk for offentlig selskapsrapportering

Kommisjonen ba 21. mars om innspill på om EUs rammeverk for offentlig selskapsrapportering fungerer etter hensikten (såkalt fitness check). Offentlig selskapsrapportering er regulert i regnskapsdirektivet, IAS-forordningen, transparensdirektivet, direktivet om ikke-finansiell rapportering og land-for-land-rapportering for mineralutvinningsindustrien.

Formålet med gjennomgangen av rammeverket for offentlig selskapsrapportering er å vurdere om gjeldende regelverk fortsatt er formålstjenlig. I gjennomgangen skal man 1) vurdere om rammeverket samlet sett fortsatt er relevant for å oppfylle målene, om det tilfører tilleggsverdi på europeisk nivå, om det er effektivt, internt konsistent og henger godt sammen med annen EU-politikk samt ikke er unødig byrdefullt, 2) vurdere spesifikke sider ved gjeldende lovgivning slik EU-regelverket krever og 3) vurdere om rammeverket er egnet for nye utfordringer som bærekraft og digitalisering.

Pågående regelverksinitiativer kan også få virkning på den offentlige selskapsrapporteringen, som kapitalmarkedsunionen, felles selskapsskattegrunnlag mv.

Høringsdokumentene ligger [her](#). Høringsfristen er satt til 21. juli 2018.

Høring om veikart for den nye prospektforordningens delegerede regelverk

Virkedatoen for det nye [prospektforordningen](#) vil i all hovedsak være 21. juli 2019. Formålet med forordningen er å skape harmoniserte regler for støtte til selskaper som ønsker å hente kapital i kapitalmarkedene.

Innen samme tidspunkt må Kommisjonen fastsette delegerede rettsakter med utfyllende og klargjørende bestemmelser for å hindre at nasjonale tilsyn tolker og anvender det nye regelverket forskjellig.

Kommisjonen sendte 24. april 2018 på høring et veikart for det videre arbeidet med den delegerede forordningen. Høringsdokumentene ligger [her](#).

Kommisjonen ønsker synspunkter på blant annet innholdet i og formatet for de nye prospektene og det såkalte EUs vekstprospekt, reduserte informasjonskrav for nye prospekter fra aktive brukere av offentlige markedsplasser, minimumsinformasjon i universelle registreringsdokumenter, kontroll av om prospekter oppfyller kravene til å være fullstendige, forståelige og konsistente.

Høringsfristen er 22. mai 2018.

Distribusjonssystemer for detaljhandel med investeringsprodukter

På oppdrag fra Kommisjonen har Deloitte Luxembourg gjennomført en studie som viser problemene forbrukere i EU står overfor når de prøver å finne frem til mest egnede investeringsfond, forsikringer eller privat pensjon. Deloitte's rapport ligger [her](#).

Studien viser at småinvestorer har tilgang til et bredt spekter av produkter gjennom ulike distribusjonskanaler, men står overfor store utfordringer mht. innsamling av informasjon, sammenligning av data og tilgang til uavhengige råd om de ulike produktene som tilbys. Videre varierer kostnadene for sammenlignbare produkter betydelig mellom EU-land. I de fleste EU-landene søker slike investorer i hovedsak råd fra ikke-uavhengige rådgivere, som pleier å foreslå to-tre av sine egne produkter. Det pekes på at potensialet for nye distribusjonskanaler basert på FinTech er lovende, men dette må fortsatt følges nøye.

Nye EU-regelverk, særlig [MiFID II](#), [PRIIPs](#) og [forsikringsdistribusjonsdirektivet](#), bør bidra til at markedet for detaljhandel med finansielle tjenester skal fungerer bedre.

Skattesaker

Kommisjonen foreslår tiltak mot postkasseselskaper

25. april 2018 la Kommisjonen fram forslag til regler som skal forhindre at selskaper flytter sine registrerte virksomhet til postkasseselskaper i andre EU-land for å oppnå en urettmessig skattefordel. Forslaget er del av en større selskapsrett-pakke som inneholder forslag til [harmoniserte regler for grensekryssende omdanning, fisjon og fusjon av selskap](#) og forslag om [digital registrering av selskaper i alle EØS-stater](#). Forslagene skal gjøre det enklere for selskaper å organisere sin virksomhet i EØS.

Direktivforslaget om omdanning, fisjon og fusjon inneholder regler som skal hindre misbruk av etableringsretten i EU/EØS. Dersom en omstrukturering anses som kunstig, dvs. en «artificial arrangement», skal den kompetente myndigheten i landet selskapet flytter fra, kunne stoppe den. For å avgjøre om en omstrukturering er kunstig, skal det etter forslaget bl.a. legges vekt på formålet med omstruktureringen, om det foretas en investering, netto omsetning og over- eller underskudd, antall ansatte, eiendeler og hvor de er lokalisert, hvor selskapet er skattemessig hjemmehørende og i hvilken grad omstruktureringen er beheftet med risiko, se direktivforslagets artikkel 86g 3(b) og 160i 3(f).

Ifølge Kommisjonen skal forslaget erstatte et lappeteppe av inkonsistente regler i medlemslandene. Kommisjonen understreker også at forslaget er i overenstemmelse med ECJs avgjørelse fra oktober 2017 Polbud C-106/16. Tema for denne saken var polsk lovgivning som innebar at Polbud måtte likvideres før selskapet kunne overføre sitt registrerte kontor fra Polen til Luxembourg. Selv om Polbud ikke hadde til hensikt å drive reell virksomhet i Luxembourg, konkluderte domstolen at polsk lov på dette punktet var i strid med prinsippet om fri etablering. Kommisjonen peker på at de foreslåtte reglene innebærer at selskaper ikke behøver å oppløses eller likvideres i medlemslandet det flytter fra og dermed er i overensstemmelse med Polbud-avgjørelsen.

Forslaget vil nå behandles av Rådet og Europaparlamentet. I [Kommisjonens pressemelding](#) finnes det lenker til dokumenter og bakgrunnsinformasjon.

Kort om skatt

Storbritannia tvinger fram offentlig eierskapsregister for sine oversjøiske skatteparadis

Det ble klart tirsdag da en bred koalisjon i det britiske parlamentet gjorde endringer i «Sanctions and Anti-Money Laundering Bill». Innen utgangen av 2020 skal de britiske oversjøiske territorier, herunder Bermuda, Caymanøyene og De britiske Jomfruøyene, ha etablert offentlige registre over reelt eierskap av selskaper inkorporert i territoriene. Britiske myndigheter skal assistere territoriene i arbeidet med å etablere registrene. Den nye bestemmelsen skal bidra i arbeidet mot hvitvasking, skatteunndragelse og korrupsjon. Ideelle organisasjoner som Global Witness, Oxfam og Tax Justice Network er begeistret over den nye bestemmelsen.

De britiske oversjøiske territoriene er konstitusjonelt underlagt det britiske parlamentet. Kronbesittelsene Jersey, Guernsey og Man er mer selvstendige enn de oversjøiske territoriene og er ikke omfattet av den nye bestemmelsen. Det er likevel uvanlig at Parlamentet vedtar regler som de oversjøiske territoriene er motstandere av. Det har kommet sterke reaksjoner fra myndighetene på Bermuda og De britiske Jomfruøyene. Særlig oppfattes det

som urimelig at Jersey, Guernsey og Man ikke har blitt pålagt å etablere et eierskapsregister. Les mer [her](#), [her](#), [her](#) og [her](#).

Statsstøtte: Apple starter tilbakebetaling til Irland

Apple vil starte tilbakebetaling av ulovlig mottatt statsstøtte i mai. Det fremgår av en avtale inngått 25. april mellom irske myndigheter og Apple. Den første betalingen skal skje i mai, og hele beløpet på om lag 13 mrd. euro skal være innbetalt innen utgangen av 3. kvartal 2018. Det var i 2016 at Kommisjonen fastslo at irske skattemyndigheter hadde gitt Apple skattefordeler i strid med forbudet mot statsstøtte. Både Apple og Irland har klaget på avgjørelsen, og pengene skal stå på en konto i Bank of New York Mellon frem til klagesaken er avgjort i domstolen. Årsaken til at det store beløpet ikke er blitt innbetalt tidligere, var en uenighet mellom Irland og Apple om hvordan pengene skulle forvaltes mens klagen behandles, og da særlig om hvem som skal ha risikoen for ev. tap i denne perioden. Avtalen innebærer at midlene skal investeres etter råd fra Amundi, BlackRock og Goldman Sachs. Avtalen sikrer at irske myndigheter ikke vil være ansvarlige for eventuelle tap knyttet til investeringene. [her](#), [her](#) og [her](#).

Belgia ratifiserer skatteavtalen med Norge

Skatteavtalen mellom Norge og Belgia som ble undertegnet i april 2014, er nå ratifisert av Belgia. Det meddelte belgiske myndigheter i en note til norske myndigheter i slutten av april. Norge ratifiserte avtalen i 2014. Det har tatt lengre tid på belgisk side fordi skatteavtalen måtte godkjennes på regionalt og kommunalt nivå i tillegg til føderalt nivå. Den nye skatteavtalen mellom Norge og Belgia trådte i kraft 26. april 2018 og vil få virkning fra 1. januar 2019. En oversikt over Norges bilaterale skatteavtaler finnes hos [Finansdepartementet](#).

Opplysningsplikt for skatterådgivere endelig vedtatt av Rådet

Rådet vedtok 4. mai endringer i direktivet om administrativt samarbeid på skatteområdet (DAC). [De nye reglene](#) skal gi mer åpenhet om skatteplanleggingsstrategier som tilbys og markedsføres av ulike mellommenn som skatterådgivere, revisorer og advokater. Endringene må ses i sammenheng med OECDs BEPS-anbefaling nr. 12 om mer åpenhet om skatteplanleggingsstrategier. Tyskland har i en [uttalelse](#) presisert at den lovmessige «professional privilege» i Tyskland skal gjelde for revisorer, skatterådgivere og regnskapsførere på samme måte som for advokater.

Medlemslandene skal implementere opplysningsplikten for skatterådgivere i nasjonal rett innen utgangen av 2019. Reglene trer i kraft 1. juli 2020 og den første utvekslingen av informasjon mellom medlemslandene om skatteplanleggingsstrategier skal skje innen utgangen av oktober 2020. Deretter vil slik informasjon utveksles automatisk hver tredje måned. Kommisjonens [forslag](#) ble lagt frem 21. juni 2017 og er tidligere omtalt i [Økonominytt nr. 7/2017](#). [Europaparlamentets](#) uttalelse ble vedtatt 1. mars 2018 med stort flertall. ECOFINs behandling av forslaget 13. mars 2018 er omtalt i [Økonominytt nr. 3/2018](#).

Europaparlamentets posisjon om felles (konsolidert) grunnlag i selskapsskatten

Europaparlamentet har vedtatt sin posisjon om [felles grunnlag i selskapsskatten \(CTTB\)](#) og [om konsolidering av grunnlaget mellom land \(CCCTB\)](#). Parlamentet har i sine endringsforslag tatt inn definisjoner om «digital tilstedeværelse», som skal avgjøre når en virksomhet basert på digital forretningsmodell uten fast driftssted blir skattepliktig til EU.